

Έκθεση του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού
προς την Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
για δράσεις εντός του έτους 2023
που αφορούν στην προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου

Στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσης του Υπουργείου Πολιτισμού προς την ΕΕΔΑ για το έτος 2023, παρατίθενται οι δράσεις των Υπηρεσιών που αφορούν στην προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Το Ετήσιο Σχέδιο Δράσης του Υπουργείου Πολιτισμού για το έτος 2023 είχε, μεταξύ άλλων, ως στόχους την αναβάθμιση του δημόσιου χώρου και τη βελτιωμένη πρόσβαση σε πολιτιστικές δραστηριότητες, με δύο προτεραιότητες, την ισότιμη πρόσβαση και την ισότιμη συμμετοχή στον πολιτισμό. Η πρώτη αποσκοπεί στην προώθηση μέτρων διευκόλυνσης και ενθάρρυνσης της πρόσβασης σε χώρους και δραστηριότητες πολιτιστικού χαρακτήρα για όλους τους πολίτες συμβάλλει στην ισότιμη πρόσβασή τους στον πολιτισμό και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης, ιδιαίτερα για τις ευάλωτες κατηγορίες και τα ΑΜΕΑ ενώ η δεύτερη στην προώθηση μέτρων άρσης των ανισοτήτων και δημιουργίας ευκαιριών και δυνατοτήτων συμμετοχής στα πολιτιστικά δρώμενα για όλες τις κατηγορίες πολιτών και ιδιαίτερα τις ευάλωτες και τα ΑΜΕΑ, συμβάλλοντας στην ισότιμη συμμετοχή τους στον πολιτισμό και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης. Οι δράσεις που προέβλεπαν αυτές οι προτεραιότητες αφορούσαν αφ' ενός την προώθηση μέτρων ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στον πολιτισμό για όλες τις κατηγορίες πολιτών και ιδιαίτερα τα άτομα άνω των 65 και τα άτομα με ειδικές ανάγκες και αφετέρου προγράμματα ανάπτυξης / διεύρυνσης κοινού στον πολιτισμό, κοινωνικής ένταξης και πολυπολιτισμικότητας.

Το Υπουργείο Πολιτισμού πραγματοποίησε επίσης δράσεις στο πλαίσιο των ακόλουθων οριζόντιων στόχων που είχε θέσει στο Ετήσιο Σχέδιο Δράσης για την προαγωγή της ισότητας των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων, την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού. Πιο αναλυτικά οι δράσεις ανά Υπηρεσία έχουν ως ακολούθως:

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Διεύθυνση Αρχαιολογικών Μουσείων, Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων:

Α) Πιστοποίηση αρχαιολογικών μουσείων ΥΠΠΟ

Το Ελληνικό Σύστημα Αναγνώρισης και Πιστοποίησης Μουσείων αποτελεί μία ολοκληρωμένη παρέμβαση του Υπουργείου Πολιτισμού (ΥΠ.ΠΟ.) που έχει ως στόχο τη βελτίωση και προσαρμογή όλων των μουσείων της ελληνικής επικράτειας στις προκλήσεις του 21ου αιώνα. Η Πιστοποίηση είναι υποχρεωτική διαδικασία για τα περίπου 200 μουσεία που ανήκουν στο ΥΠ.ΠΟ. Πρόκειται για μία ολιστική προσπάθεια αναβάθμισης των μουσείων αυτών, με στόχο την ανταποδοτικότητά τους προς τον επισκέπτη αλλά και την ενδυνάμωσή τους ως φορέων πολιτισμού, δια βίου μάθησης και κοινωνικής συνοχής. Στο πλαίσιο αυτό, το ΥΠ.ΠΟ. έχει θέσει ορισμένες προϋποθέσεις που θα πρέπει να πληρούν τα προς Πιστοποίηση μουσεία, μεταξύ των οποίων είναι:

- Η εξασφάλιση της φυσικής προσβασιμότητας σε όλους τους χώρους των κτηρίων αυτών. Τα προς Πιστοποίηση μουσεία καλούνται να μεριμνήσουν για την αναβάθμιση των υποδομών αυτών και την εξασφάλιση του απαραίτητου εξοπλισμού, ενέργειες που εγγυώνται την πρόσβαση όλων των επισκεπτών και ειδικά των εμποδιζόμενων ατόμων στους χώρους τους (διαμόρφωση χώρων στάθμευσης και χώρων υγιεινής ΑΜΕΑ και σήμανση αυτών, εξασφάλιση της ανεμπόδιστης κίνησης των επισκεπτών σε οριζόντιο και κάθετο άξονα μέσα από την κατασκευή/τοποθέτηση ραμπών, αναβατορίων και ανελκυστήρων και την προμήθεια αμαξιδίων). Επιπλέον, για την ανάπαυση των επισκεπτών και ειδικά όσων αντιμετωπίζουν προβλήματα κίνησης, όπως τραυματίες, ηλικιωμένοι και έγκυοι, απαιτείται η παροχή καθισμάτων ή στοιβαζόμενων скаμπών.

- Η εξασφάλιση της αισθητηριακής προσβασιμότητας στη μόνιμη έκθεση του κάθε μουσείου, μέσα από την παραγωγή και διάθεση ενημερωτικού υλικού (επιτοίχιες ενημερωτικές πινακίδες, ενημερωτικό φυλλάδιο)

σε κώδικα braille. Στη διευκόλυνση των επισκεπτών με δυσχέρειες όρασης και ακοής συνδράμει και η πρόβλεψη ένταξης στα ερμηνευτικά μέσα της μόνιμης έκθεσης, μίας τουλάχιστον διγλωσσης ψηφιακής εφαρμογής, με προδιαγραφές ψηφιακής προσβασιμότητας ΑΜΕΑ, όπως, για παράδειγμα, ηχητική περιγραφή εκθεμάτων μέσω QR codes ή βιντεοπροβολή με διερμηνεία στη νοηματική γλώσσα. Επίσης, προδιαγραφές ψηφιακής προσβασιμότητας για άτομα με οπτική αναπηρία προβλέπονται και για την κατασκευή της ιστοσελίδας των προς Πιστοποίηση μουσείων.

- Η επιμόρφωση του προσωπικού των μουσείων σε ζητήματα υποδοχής και υποστήριξης ΑΜΕΑ. Τα πιστοποιημένα μουσεία, καθώς και όσα βρίσκονται σε διαδικασία Πιστοποίησης, έχουν ανταποκριθεί με ζήλο, συνέπεια και προθυμία στις απαιτήσεις αυτές αλλά και στην πρόκληση της προσέλκυσης και ένταξης ευάλωτων ομάδων, όπως τα άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος, σχεδιάζοντας εκπαιδευτικό υλικό ή δράσεις που ενισχύουν παράλληλα τη διασφάλιση της διανοητικής/αντιληπτικής προσβασιμότητας. Αρωγοί στο δύσκολο αυτό έργο είναι έντεκα (11) οδηγοί, οι οποίοι συντάσσονται από ειδικούς επιστήμονες και θα τεθούν υπόψη της εγχώριας μουσειακής κοινότητας. Οι εν λόγω οδηγοί θα πραγματεύονται ποικίλα ζητήματα της μουσειακής λειτουργίας και θα εναρμονίζονται με τις σύγχρονες καλές πρακτικές που εφαρμόζονται στο διεθνές μουσειακό τοπίο. Ο ένας εξ αυτών αφορά στην κοινωνική πολιτική, εκπαίδευση και εξωστρέφεια του μουσείου. Στον εν λόγω οδηγό προσφέρονται κατευθύνσεις για τη χάραξη πολιτικής για την προσέγγιση όλων των ομάδων κοινού και την ανάπτυξη ουσιαστικών δεσμών με την τοπική κοινωνία. Ένας ακόμη οδηγός είναι αυτός που πραγματεύεται ζητήματα προσβασιμότητας και εισάγει τους επαγγελματίες των μουσείων στην έννοια του καθολικού σχεδιασμού. Στόχος των οδηγών αυτών είναι, μεταξύ άλλων, να προσφέρουν κατευθύνσεις στους επαγγελματίες των ελληνικών μουσείων, να ορίσουν έννοιες που θεωρούνται σημαντικές για την ορθή λειτουργία ενός μουσειακού φορέα και να ευαισθητοποιήσουν τη μουσειακή κοινότητα αναφορικά με ζητήματα συμπερίληψης και ένταξης περιθωριοποιημένων και κοινωνικά ευάλωτων ομάδων και ατόμων.

B. Πρόσφυγες και Μετανάστες

"Multaka": Διαπολιτισμικές περιηγήσεις στην Αθήνα. Τα μουσεία/αρχαιολογικοί χώροι ως σημείο συνάντησης». Σε συνεργασία με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, υλοποιήθηκε το πρόγραμμα «Multaka: Διαπολιτισμικές περιηγήσεις στην Αθήνα. Τα μουσεία / αρχαιολογικοί χώροι ως σημείο συνάντησης», το οποίο ολοκληρώθηκε το 2023. Πρόκειται για μία διυπουργική συνεργασία πέντε Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠΠΟ (Διεύθυνση Αρχαιολογικών Μουσείων, Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων-Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας, Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών, Επιγραφικό Μουσείο και Μουσείο Νεότερου Ελληνικού Πολιτισμού) με τη Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης - Τμήμα Διαπολιτισμικότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας της Διεύθυνσης Αρχαιολογικών Μουσείων, Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων σχεδίασε και υλοποίησε σεμινάριο εκπαίδευσης των 15 διαπολιτισμικών περιηγητών/-τριών, συντονίζοντας υπηρεσίες και μουσεία του ΥΠΠΟ για την επιλογή θεματικών διαδρομών και την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού.

Το πρόγραμμα έχει βασικό στόχο τη συνάντηση των πολιτισμών. Αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικά μνημεία, μουσειακά εκθέματα, αλλά και στοιχεία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, γίνονται η αφορμή για διαπολιτισμικές περιηγήσεις. Το MULTAKA καλλιεργεί τον διαπολιτισμικό διάλογο, την ενσυναίσθηση, την αποδοχή και τον σεβασμό στην διαφορετικότητα, και αναδεικνύει τον πολιτισμό ως κοινό τόπο και τρόπο εμπλουτισμού της ανθρωπίνης ύπαρξης και συνύπαρξης.

Στο πλαίσιο του προγράμματος που ξεκίνησε το 2022 και ολοκληρώθηκε το Ιούνιο του 2023 υλοποιήθηκαν 115 διαπολιτισμικές περιηγήσεις -σε πέντε γλώσσες (ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά, φαρσί, αραβικά) στις οποίες συμμετείχαν περίπου 1.000 άτομα Επιπλέον η Διεύθυνση Αρχαιολογικών Μουσείων, Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων υποστήριξε διοικητικά τις εν λόγω διαπολιτισμικές περιηγήσεις με τις άδειες ελεύθερης εισόδου και κατ' εξαίρεση περιήγησης.

Το Πρόγραμμα ήταν ενταγμένο στη Δράση «Ενίσχυση Κοινωνικής ένταξης των πολιτών τρίτων χωρών (ΟΠΣ 6075080)», η οποία χρηματοδοτήθηκε από το Εθνικό Πρόγραμμα 2014-2020 του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και είχε ως φορέα υλοποίησης την Εταιρεία Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής του Δήμου Αθηναίων.

Γ. ΑΜΕΑ. Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα ΑΜΕΑ (2021 - 2023)

Στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης ΑΜΕΑ 2021 - 2023, το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας (ΤΕΠΕ) ανέπτυξε σειρά δράσεων σε τρεις άξονες:

1. Επιμόρφωση υπαλλήλων ΓΔΑΠΚ

Σχεδιάστηκε διήμερο σεμινάριο με τίτλο «Πολίτες διαφορετικοί αλλά ισότιμοι: ελεύθερη πρόσβαση στον πολιτισμό για όλους/ες», με στόχο να παρουσιαστούν τα σύγχρονα μεθοδολογικά εργαλεία για τον σχεδιασμό μουσειοπαιδαγωγικών δράσεων για ΑΜΕΑ, να αναδειχθεί η σχετική εμπειρία που αποκτήθηκε στο ΥΠΠΟ και να οργανωθούν εργαστήρια, κατά τα οποία οι συμμετέχοντες υπάλληλοι σχεδιάζουν ειδικά προσαρμοσμένες δράσεις με αφετηρία μουσειακές συλλογές και μνημεία. Το 2021 το σεμινάριο απευθύνθηκε στις υπηρεσίες με έδρα στην Περιφέρεια Θεσσαλονίκης, το 2022 στις υπηρεσίες με έδρα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, ενώ το 2023 στις υπηρεσίες με έδρα στην Αττική.

2. Συνεργασία - υποστήριξη υπηρεσιών ΓΔΑΠΚ

Το ΤΕΠΕ συνεργάστηκε με υπηρεσίες που επιθυμούσαν να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν σε μουσεία, μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους αρμοδιότητάς τους δράσεις για ΑΜΕΑ: Το 2021, υποστήριξε το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, που σχεδίασε και υλοποίησε εκπαιδευτικό πρόγραμμα για άτομα με προβλήματα όρασης. Το 2022, συνεργάστηκε με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πρέβεζας, για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων στο Αρχαιολογικό Μουσείο Νικόπολης για άτομα με νοητική και οπτική αναπηρία. Το 2023, συνεργάστηκε με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κορινθίας για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων στο Μουσείο Αρχαίας Κορίνθου, για άτομα με νοητική και οπτική αναπηρία.

3. Προσαρμογή δράσης για οπτική, ακουστική και νοητική αναπηρία

Το ΤΕΠΕ συνεργάστηκε συστηματικά με φορείς - εκπροσώπους των ΑΜΕΑ, με στόχο την προσαρμογή - μεταγραφή του υφιστάμενου εκπαιδευτικού του προγράμματος «Καπνικαρέα: ένα βυζαντινό μνημείο στο κέντρο της πόλης», με βάση τις ανάγκες και τις δυνατότητες των ατόμων με ακουστική, νοητική και οπτική αναπηρία. Οι ειδικά προσαρμοσμένες δράσεις υλοποιήθηκαν στο μνημείο της Καπνικαρέας με τη συμμετοχή των Ειδικών Γυμνασίων - Λυκείων Κωφών και Βαρηκόων Αργυρούπολης και Αγίας Παρασκευής, τη συμμετοχή του Σικιαρίδειου Ιδρύματος που φιλοξενεί ενήλικες με νοητική αναπηρία και τη συμμετοχή ενηλίκων από τον Φάρο Τυφλών Ελλάδος. Ειδικότερα το 2023 το Τμήμα σχεδίασε και υλοποίησε σε συνεργασία με τον Φάρο Τυφλών ειδικά προσαρμοσμένο εποπτικό υλικό προκειμένου να υποστηρίξει την υλοποίηση του εν λόγω εκπαιδευτικού προγράμματος για άτομα με προβλήματα όρασης, ενώ υλοποιήθηκε μία σχετική πιλοτική δράση για πέντε τυφλά άτομα και τους συνοδούς τους.

Δ. Οικογένεια και παιδί - Εκπαιδευτικά Προγράμματα

1. Καπνικαρέα: Ένα Βυζαντινό Μνημείο στο κέντρο της αγοράς Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα επιχειρεί μια αναδρομή στην ιστορία της Αθήνας της Μεσοβυζαντινής περιόδου, εξετάζει τη σχέση του βυζαντινού μνημείου με τον περιβάλλοντα χώρο του στο πέρασμα των αιώνων και θίγει θέματα της προστασίας, συντήρησης και ανάδειξης του. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και πραγματοποιείται μια φορά την εβδομάδα.

2. Πανελλήνια Εκστρατεία: Πράσινες Πολιτιστικές Διαδρομές. Συντονισμός και οργάνωση, της πανελλήνιας εκστρατείας η οποία υλοποιείται κάθε χρόνο από το 2012 με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος (5 Ιουνίου). Οι δράσεις περιλαμβάνουν ποικίλες εκδηλώσεις όπως περιπάτους και θεματικές ξεναγήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και φυσικούς τόπους και μουσεία, εκπαιδευτικά προγράμματα και άλλες εκδηλώσεις. Η συμμετοχή στις δράσεις είναι δωρεάν.

Η Διεύθυνση Αρχαιολογικών Μουσείων, Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων κάθε χρόνο αναλαμβάνει να διανείμει στις περιφερειακές και ειδικές περιφερειακές υπηρεσίες της ΓΔΑΠΚ που

συμμετέχουν, αφίσες της εκστρατείας, banners προβολής των χώρων και δίγλωσσο ενημερωτικό έντυπο. Το 2023 πραγματοποιήθηκε το διάστημα 25-28 Μαΐου.

3. Έργο ΕΣΠΑ: «Ελλάδα και UNESCO: Παραγωγή παιδαγωγικών εργαλείων για την ανάδειξη χώρων και μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς στην ελληνική επικράτεια» με κωδικό MIS5010662. Ενταγμένη Πράξη στο Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-2020» που εκτελείται απολογιστικά και με αυτεπιστασία από τη Διεύθυνση Αρχαιολογικών Μουσείων, Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων. Παραδοτέα ήταν:

Α) Εκπαιδευτικός φάκελος με 18 έντυπα (ένα για κάθε εγγραφή της Ελλάδας στον κατάλογο πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO συν ένα γενικό ενημερωτικό έντυπο) και εκπαιδευτικές κάρτες, τα οποία θα περιέχουν την ιστορική πληροφορία και τις προτεινόμενες δραστηριότητες για τα μνημεία.

Β) Ιστοτόπος με διαδραστικές εφαρμογές και ενημερωτικό βίντεο σε ελληνικά, αγγλικά και γαλλικά. Αποδέκτες του υλικού ήταν οι Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης των 10 Περιφερειακών Ενότητων που αφορά η Πράξη (Αττική, Ηλεία, Φωκίδα, Χαλκιδική, Αργολίδα, Θεσσαλονίκη, Τρίκαλα, Δωδεκάνησα, Λακωνία, Βοιωτία, Χίο, Ημαθία, Κέρκυρα, Καβάλα, Κυκλάδες, Σάμο), ενώ αριθμός αντιτύπων θα διατεθεί στους σχετικούς χώρους και μνημεία προς διευκόλυνση της εκπαιδευτικής κοινότητας σε ενδεχόμενες εκπαιδευτικές περιηγήσεις, αλλά και το ευρύ κοινό. Η προσαρμογή του ιστοτόπου για ΑΜΕΑ καθώς και η μετάφραση του συνόλου του υλικού σε δύο γλώσσες (αγγλικά-γαλλικά) το καθιστούν προσβάσιμο σε όλους και όλες.

Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς:

Η ΔΙΝΕΠΟΚ κατά το έτος 2023 πραγματοποίησε τις εξής δράσεις που εμπίπτουν στους σκοπούς της Ετήσιας Έκθεσης της ΕΕΔΑ:

Α. Προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος, μέσω του Μητρώου Πολιτιστικών Φορέων: α) για επιχορήγηση ή/και αιγίδα σε δράσεις Μουσείων και Συλλογών Νεότερου Πολιτισμού β) για επιχορήγηση ή/και αιγίδα σε δράσεις για τη μελέτη, διαφύλαξη και ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Στο πλαίσιο των προσκλήσεων αυτών, δέκα από τις δράσεις που επιχορηγήθηκαν και τέθηκαν υπό την αιγίδα του ΥΠΠΟ αφορούν τη συμπερίληψη ευπαθών κοινωνικών ομάδων στις δημόσιες πολιτικές για τη νεότερη πολιτιστική κληρονομιά (προσβασιμότητα σε μουσεία νεότερου πολιτισμού κ.ά.):

1.Η πρόταση «Ένα μουσείο για μένα: Δικαίωμα για ισότιμη πρόσβαση στον πολιτισμό. Αποδοχή, Προσαρμογή, Προσβασιμότητα, Ενσωμάτωση, Συμπερίληψη» του Μουσείου Ελληνικής Παιδικής Τέχνης έλαβε επιχορήγηση ύψους 5.000€, για υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε μαθητές κατά το σχολικό έτος 2023 -24, διότι προάγουν τις αξίες της αποδοχής, της ενσωμάτωσης και της συμπερίληψης.

2.Η πρόταση «Αναβάθμιση Λειτουργιών Ιστορικού Μουσείου Αλεξανδρούπολης» έλαβε επιχορήγηση 15.000€, για τη δημιουργία ακουστικής ξενάγησης και την αντικατάσταση του υπάρχοντος ανελκυστήρα. Οι δράσεις αναμένεται να βελτιώσουν την νοηματική και φυσική προσβασιμότητα στο εν λόγω Μουσείο, το οποίο έχει εισέλθει στη διαδικασία της Αναγνώρισης.

3.Η πρόταση «Επικαιροποίηση και εφαρμογή μουσειολογικής και μουσειογραφικής μελέτης του Μουσείου Πόλης Καρδίτσας- προετοιμασία (τεκμηρίωση, έρευνα, συντήρηση) συμπληρωματικού μουσειακού υλικού προς έκθεση - βελτίωση διανοητικής, φυσικής και κοινωνικής προσβασιμότητας της μόνιμης έκθεσης του Δημοτικού Οργανισμού Πολιτισμού και Άθλησης Δήμου Καρδίτσας έλαβε επιχορήγηση 20.000€, για τη βελτίωση της φυσικής προσβασιμότητας (εγκατάσταση ανελκυστήρα) και διανοητικής πρόσβασης στους εκθεσιακούς χώρους. Η δράση συμβάλει στη διεύρυνση του κοινού του μουσείου, που έχει εισαχθεί στη διαδικασία Αναγνώρισης.

4.Η πρόταση «Μουσείο Αλιευτικών Σκαφών και Εργαλείων - ένα ανοιχτό ψηφιακό μουσείο» του Οργανισμού Πολιτισμού και Αθλητισμού Δήμου Ν. Προποντίδας έλαβε επιχορήγηση 10.000€ για την υλοποίηση τεσσάρων υποέργων σχετικών με την ψηφιακή αναβάθμιση του Μουσείου Αλιευτικών Σκαφών και Εργαλείων και την αύξηση της φυσικής του προσβασιμότητας.

5.Η πρόταση «Παρεμβάσεις διευκόλυνσης της προσβασιμότητας των συλλογών του Ιστορικού Μουσείου Κρήτης 2023» της Εταιρείας Κρητικών Ιστορικών Μελετών έλαβε επιχορήγηση 20.000€, διότι οι προτεινόμενες παρεμβάσεις διευκόλυνσης της φυσικής και ψηφιακής προσβασιμότητας των συλλογών του Ιστορικού Μουσείου Κρήτης, το οποίο βρίσκεται σε διαδικασία Αναγνώρισης, συμβάλλουν ουσιαστικά στην ενίσχυση και βελτίωση των λειτουργιών του, στην εξωστρέφεια και στην ενίσχυση της επικοινωνιακής πολιτικής του.

6.Η πρόταση «Παρέμβαση διευκόλυνσης της φυσικής προσβασιμότητας στο Μουσείο της Ένωσης Ποντίων Πιερίας: Εγκατάσταση εξωτερικού ανελκυστήρα» του ομώνυμου φορέα έλαβε επιχορήγηση 15.000€, για την εγκατάσταση ανελκυστήρα και ράμπας ΑΜΕΑ, διότι πρόκειται για δράση που προωθεί την ισότιμη πρόσβαση ΑΜΕΑ στις συλλογές του Μουσείου.

7.Η πρόταση «Φυσική, Επικοινωνιακή και Ψηφιακή προσβασιμότητα του Παιδικού Μουσείου Θεσσαλονίκης σε κωφά/βαρήκοα παιδιά/άτομα» του ομώνυμου Μουσείου έλαβε επιχορήγηση 10.000€. Η δράση ενισχύει την εξωστρέφεια του Μουσείου, το οποίο βρίσκεται σε διαδικασία Αναγνώρισης και καθιστά προσβάσιμη τη συλλογή (και τις δράσεις του σε κωφά / βαρήκοα άτομα) με τη βοήθεια της ψηφιακής τεχνολογίας.

8.Η πρόταση «Λαϊκό παραμύθι και Ψυχική ασθένεια. Η προφορική παράδοση ως εργαλείο στην ψυχοκοινωνική αποκατάσταση ατόμων με ψυχική ασθένεια» του φορέα «ΑΦΗΓΗΜΑΤΑ ΑΜΚΕ» έλαβε επιχορήγηση 15.000,00 ευρώ. Στόχος της δράσης ήταν να χρησιμοποιηθούν στοιχεία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως το λαϊκό παραμύθι και η προφορική παράδοση, ως τρόπος άρσης του κοινωνικού αποκλεισμού που συνεπάγεται η ψυχική νόσος, μετατρέποντας τα σε γέφυρα επικοινωνίας ανάμεσα στους ψυχικά πάσχοντες και στον ευρύτερο πολιτισμό.

9.Η πρόταση «Ψηλαφώντας το ηχόχρωμα. Η Βυζαντινή Μουσική μέσα από τα μάτια των τυφλών σε γραφή Braille» του φορέα «MENTOP» έλαβε επιχορήγηση 5.000,00 ευρώ. Αποσκοπούσε στη λεπτομερή ενημέρωση της μουσικής εκπαίδευσης των τυφλών στη Βυζαντινή Σημειολογία και περιγραφή του συστήματος Braille (μουσικογραφία τυφλών).

10.Η πρόταση «Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί Εργαστήρια για παιδιά με διαταραχή αυτιστικού φάσματος» του φορέα «Λύκειο Ελληνίδων παράρτημα Θεσσαλονίκης» έλαβε επιχορήγηση 5.000,00 ευρώ. Η δράση είχε ως στόχο να φέρει σε επαφή με τους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς παιδιά 6-12 ετών που βρίσκονται στο φάσμα του αυτισμού.

Β. «Παραγωγή Περιεχομένου και Υποστηρικτικού Υλικού - Εμπλουτισμός Ψηφιακού Αποθετηρίου για το Πληροφοριακό Σύστημα Αναγνώρισης και Πιστοποίησης Ελληνικών Μουσείων» της Πράξης «Ελληνικό Σύστημα Αναγνώρισης και Πιστοποίησης Μουσείων»:

Υλοποιήθηκε η συγγραφή έντεκα (11) Οδηγών Καλών Μουσειακών Πρακτικών, μεταξύ των οποίων και ο Οδηγός για την προσβασιμότητα των μουσειακών οργανισμών. Ο οδηγός πραγματεύεται το κρίσιμο ζήτημα της προσβασιμότητας στα μουσεία εστιάζοντας στις ομάδες που επηρεάζονται περισσότερο, ομαδοποιώντας τις περαιτέρω με βάση το είδος των εμποδίων που συναντούν στο μουσειακό περιβάλλον: εμπόδια φυσικά ή αισθητηριακά, διανοητικά ή αντιληπτικά, κοινωνικά ή οικονομικά. Πρωταρχικός στόχος του η ενημέρωση των μουσειακών οργανισμών σχετικά με τις ιδιαιτερότητες και τις διαφορετικές απαιτήσεις προσβασιμότητας συγκεκριμένων ομάδων κοινού και παράλληλα η εξοικείωση αλλά και καθοδήγησή τους σχετικά με ενέργειες στις οποίες μπορούν να προβούν, ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις αυτές (τρόποι πρόσβασης και συμπερίληψης, απαιτούμενες ειδικότητες, μεθοδολογία συμμετοχικού σχεδιασμού κλπ).

Γ. Συνεργασία ΔΙΝΕΠΟΚ/ Τμήμα Μουσείων με το ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος

Η Ομάδα Έργου του Τμήματος Μουσείων της ΔΙΝΕΠΟΚ, στο πλαίσιο του Έργου ΕΣΠΑ «Προσαρμογή της λειτουργίας της “Στέγης Ελληνικών Ιδεών” στις Μουσειοπαιδαγωγικές Αρχές» εκπόνησε τρεις οδηγούς

μουσειολογικού περιεχομένου (που αφορά στη διασφάλιση της παρουσίασης των Ιδεών σύμφωνα με τις αρχές της μουσειοπαιδαγωγικής επιστήμης), λαμβάνοντας υπόψη ειδικές ομάδες κοινού καθώς και την ευθυγράμμιση του χαρακτήρα των εκθέσεων και των πιλοτικών εφαρμογών με άλλες, ευρύτερες δράσεις, αξιοποιώντας προϋπάρχοντα ευρήματα και καλές πρακτικές.

Ο δεύτερος οδηγός έχει τίτλο: Μουσειακή Προσβασιμότητα. Εντάσσεται στο νέο πλαίσιο ολιστικής προσέγγισης της προσβασιμότητας, επιχειρώντας να αναδείξει ότι αυτή συνιστά μια συνεχή και μακροχρόνια διαδικασία που μπορεί να διασφαλίσει την ανθρωποκεντρική προσέγγιση στο πεδίο.

Οι δύο άλλοι οδηγοί με τίτλο, ο πρώτος Έκθεση- Μάθηση-Επισκέπτες και ο δεύτερος Μουσεία Φιλοσοφίας-Καλές Πρακτικές στηρίζουν τους επαγγελματίες των μουσείων στην προσέγγιση των φιλοσοφικών Ιδεών και παρέχουν εργαλεία ερμηνείας για ψηφιακές και άλλες εκθέσεις. (Το συνολικό έργο αφορά στη δημιουργία Εκθεσιακού χώρου, το Αιθέριον, στο Ωδείο Αθηνών διαδραστικού περιβάλλοντος που αξιοποιεί τεχνολογίες αιχμής και προσφέρει ένα ελκυστικό περιβάλλον για την ανάπτυξη του δημόσιου διαλόγου γύρω από κρίσιμα ζητήματα της σύγχρονης δημοκρατίας και των επιλογών που κάνουμε ως πολίτες).

Δ. Επιχορηγήσεις των κοινοτήτων απεξάρτησης του Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ)

Η ΔΙΝΕΠΟΚ στο πλαίσιο των δράσεών της για την ένταξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων στις πολιτικές για τον πολιτισμό, έχει τα τελευταία χρόνια σταθερή συνεργασία σε ετήσια βάση με κοινότητες απεξάρτησης του ΚΕΘΕΑ (Τομέας Πρόληψης και Έγκαιρης Παρέμβασης, Νόστος, Εξάντας, Διάβαση, Παρέμβαση), τις οποίες ενισχύει οικονομικά για την πραγματοποίηση εκδηλώσεων και εργαστηρίων (φωτογραφίας, κατασκευής μουσικών οργάνων κ.ά.). Το 2023 επιχορήγησε με 5.000,00 ευρώ το ΚΕΘΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ για έκθεση φωτογραφίας και video art, με 5.000,00 ευρώ το ΚΕΘΕΑ ΝΟΣΤΟΣ για παραγωγή ταινίας animation με τεχνική 2D, με 5.000,00 ευρώ το ΚΕΘΕΑ ΔΙΑΒΑΣΗ για έκθεση γραφιστικής, κεραμικής και φωτογραφίας καθώς και 5.000,00 ευρώ το Δίκτυο Υπηρεσιών Πρόληψης και Έγκαιρης Παρέμβασης του ΚΕΘΕΑ για έκθεση εικαστικής δημιουργίας από έφηβους και ενήλικες εξυπηρετούμενων.

Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηλείας

1. Πράσινες Πολιτιστικές Διαδρομές. Τò δὲ ἄλσος τὸ ἱερὸν τοῦ Διὸς... Στο πλαίσιο της δράσης «Πράσινες Πολιτιστικές Διαδρομές» η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηλείας υλοποίησε στις 25-26 Μαΐου 2023 εκπαιδευτικό πρόγραμμα στον Ολυμπιακό Βοτανικό Κήπο, στον Αρχαιολογικό Χώρο Ολυμπίας, με θέμα «Τò δὲ ἄλσος τὸ ἱερὸν τοῦ Διὸς...». Το πρόγραμμα, στο οποίο συμμετείχαν ωφελούμενοι του Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ, περιελάμβανε περίπατο και ξενάγηση στον Ολυμπιακό Βοτανικό Κήπο, ο οποίος ιδρύθηκε μετά τις καταστρεπτικές πυρκαγιές του 2007 στις υπώρειες του Κρονίου όρους και φιλοξενεί πλήθος δέντρων, θάμνων και φυτών που συνέθεταν από τους αρχαίους χρόνους την χλωρίδα της περιοχής. Στο τέλος της ξενάγησης οι ωφελούμενοι γεύτηκαν προϊόντα από τα τρία βασικά είδη καλλιέργειας που μαρτυρούνται από την αρχαιότητα και συνεχίζουν μέχρι τις ημέρες μας, της ελιάς, του αμπελιού και των δημητριακών, ενώ φύτεψαν αρωματικά φυτά σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο.

2. Διεθνής Ημέρα Μουσείων. Στο πλαίσιο της επετειακής δράσης 'Διεθνής Ημέρα Μουσείων' με φετινό θέμα «Μουσεία, Αειφορία και Ποιότητα Ζωής» η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηλείας υλοποίησε τις παρακάτω δράσεις: Μουσείο της Ιστορίας των Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαιότητας, Αρχαία Ολυμπία: Η συμβολή της άσκησης στην προαγωγή της ποιότητας ζωής των ανθρώπων - «νοῦς ὑγιής ἐν σώματι ὑγιής». Άτομα της τρίτης ηλικίας των Κέντρων Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων των Δήμων Αρχαίας Ολυμπίας και Ανδρίτσαινας-Κρεστένων περιηγήθηκαν στο μουσείο, όπου με αφορμή επιλεγμένα εκθέματα παρουσιάστηκε πώς η άθληση συμβάλλει στην ποιότητα της ζωής μας από την αρχαιότητα έως σήμερα.

Εφορεία Αρχαιοτήτων Μεσσηνίας:

Η Εφορεία κατά το έτος 2023, έχει υλοποιήσει τις παρακάτω δράσεις για την προσβασιμότητα ΑΜΕΑ σε μνημεία αρμοδιότητάς της:

1. Αποκατάσταση και ανάδειξη κάστρου Μιλά Μεσσηνίας. Τα άτομα με αναπηρία μπορούν να

προσεγγίζουν το κάστρο μέσω αγροτικού βατού δρόμου (χωματόδρομος) και έχουν τη δυνατότητα να εισέλθουν στην πύλη του μνημείου και να περιηγηθούν στο μεγαλύτερο τμήμα του μέσω ειδικά διαμορφωμένης διαδρομής.

2. Αποκατάσταση του καθολικού Παναγίας Γριβίσιανης ΠΕ. Μεσσηνίας. Τα άτομα με αναπηρία μπορούν να έχουν εύκολη πρόσβαση στον χώρο της μονής μέσω βατού αγροτικού δρόμου και μπορούν να εισέλθουν στο καθολικό της μέσω ειδικά διαμορφωμένης διαδρομής και την βοήθεια φορητής ράμπας για τις θέσεις όπου υπάρχουν αναβαθμοί.

3. Προσβασιμότητα και φωτισμός προστασίας και ανάδειξης κάστρου Καλαμάτας. Εγκατάσταση αναδιπλούμενης επικλινούς πλατφόρμας (αναβατορίου) για την πρόσβαση ΑμεΑ από την κάτω Πύλη έως το επίπεδο του υπαίθριου θεάτρου του Κάστρου.

4. Αποκατάσταση ιερού ναού. Παναγίτσας στην Αίπεια ΠΕ. Μεσσηνίας. Τα άτομα με αναπηρία έχουν εύκολη πρόσβαση στον χώρο του μνημείου μέσω βατού αγροτικού δρόμου και στη συνέχεια μπορούν να εισέλθουν στο ναό με τη βοήθεια μικρής ξύλινης φορητής ράμπας μπροστά από τους αναβαθμούς. Για τους επισκέπτες με προβλήματα όρασης διατίθεται φυλλάδιο σε γραφή Braille και έχει τοποθετηθεί ενημερωτική πινακίδα με απόσπασμα κειμένου σε γραφή Braille.

Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων:

Ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου Απτέρας. Α' φάση». Στο πλαίσιο του έργου βελτιώθηκε η προσβασιμότητα των υφιστάμενων μονοπατιών, χαράχθηκαν νέα και αναβαθμίστηκαν οι διαδρομές περιήγησης στον επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο. Για τις ανάγκες προσβασιμότητας των ατόμων με κινητικά προβλήματα διαμορφώθηκε πρόσβαση στους χώρους ενημέρωσης και υγιεινής καθώς και διαδρομές περιήγησης σε θέσεις εποπτείας του αρχαιολογικού χώρου. Για τα άτομα με προβλήματα όρασης κατασκευάστηκε πινακίδα Braille.

«Ψηφιακές δράσεις προβολής του αρχαιολογικού χώρου της Απτέρας με χρήση τεχνολογιών αιχμής». Στο πλαίσιο του έργου για τη διασφάλιση πλήρους ψηφιακής Προσβασιμότητας και βιωματικής γνωριμίας διαφορετικών κατηγοριών χρηστών και κυρίως ΑΜΕΑ, δημιουργήθηκε ιστοσελίδα <https://ancientaptera.gr/> με ψηφιακές εφαρμογές περιήγησης και προβολής με τεχνολογίες επταυξημένης και εικονικής πραγματικότητας καθώς και εκπαιδευτικές εφαρμογές για τον αρχαιολογικό χώρο ης Απτέρας.

“Αποκατάσταση και Ανάδειξη Πέντε Εκκλησιών στον Εθνικό Δρυμό Σαμαριάς, Π.Ε. Χανίων”. Λόγω του ειδικού χαρακτήρα της περιοχής του εθνικού δρυμού Σαμαριάς, όπου χωροθετούνται οι ναοί, δεν υπάρχει η δυνατότητα καθολικής προσβασιμότητας και δημιουργίας εγκαταστάσεων ΑΜΕΑ. Με αυτό το δεδομένο στο πλαίσιο του έργου διασφαλίστηκε πλήρης ψηφιακή προσβασιμότητα με τη δημιουργία ιστοσελίδας <https://www.efacha-samaria.gr/>, στην οποία ο επισκέπτης έχει την δυνατότητα να περιηγηθεί μέσα από το ψηφιακό περιεχόμενο ενημέρωσης στον κάθε ναό (κείμενα, φωτογραφίες, βίντεο και παρουσιάσεις επταυξημένης πραγματικότητας, απόλυτα προσβάσιμο σε άτομα με προβλήματα ακοής).

“Στερεωτικές εργασίες και αποκατάσταση νότιου στρατώνα, στο Φρούριο Φραγκοκάστελλο Σφακιών”. Αναγνωρίζοντας το δικαίωμα των ΑΜΕΑ ή εμποδιζόμενων ατόμων να συμμετέχουν σε ίση βάση στην καθημερινή και πολιτιστική ζωή, κατασκευάστηκαν ράμπες προσβασιμότητας για την ελεύθερη και ανεμπόδιστη πρόσβαση στις κτιριακές υποδομές και τους υπαίθριους χώρους του μνημείου και δημιουργήθηκε δίγλωσση πινακίδα braille. Επιπλέον, κατασκευάστηκε χώρος υγιεινής για ΑΜΕΑ.

Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας:

Α. Στο Ε.Π. «Πελοπόννησος 2021–2027» έχει ενταχθεί και υλοποιείται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας το έργο Ανάδειξη – εκθεσιακή περιήγηση στο παλάτι των δεσποτών στον Αρχαιολογικό Χώρο Μυστρά. Στο πλαίσιο του έργου ολοκληρώνονται επεμβάσεις για τη λειτουργική ολοκλήρωση του συγκροτήματος του Παλατιού, την εξασφάλιση προσβασιμότητας και τη δημιουργία υποδομών εξυπηρέτησης κοινού, καθώς και την υλοποίηση του εκθεσιακού – ψηφιακού προγράμματος ανάδειξης του Παλατιού, προκειμένου να καταστεί αναγνώσιμο ως προς τη μορφή και τη λειτουργία του ένα βυζαντινό παλάτι, να προβληθεί η αρχιτεκτονική και ιστορική σημασία του συγκροτήματος. Το συγκρότημα του Παλατιού, ένα εμβληματικό μνημείο – τοπόσημο της περιοχής, θα αποδοθεί στους επισκέπτες του, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων ΑΜΕΑ, με πλήρως αναδεδειγμένους όλους τους χώρους του σε όλες τους τις διαστάσεις, με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών, διασφαλίζοντας αφενός την προστασία του

μνημείου και αφετέρου την εξατομικευμένη εμπειρία επίσκεψης των επισκεπτών. Το μνημείο θα αναδειχθεί με όλες τις ενέργειες πληροφόρησης και ενημέρωσης των επισκεπτών του και θα ενταχθεί στο δίκτυο των επισκέψιμων μνημείων του οργανωμένου Αρχαιολογικού Χώρου του Μυστρά.

Β. Στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας έχουν ενταχθεί και υλοποιούνται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας τα έργα:

1. Σύστημα Πυρόσβεσης Αρχαιολογικού Χώρου Μυστρά. Το φυσικό αντικείμενο του έργου αφορά στην εγκατάσταση πυρόσβεσης στον Αρχαιολογικό χώρο του Μυστρά και θα περιλαμβάνει εργασίες τοποθέτησης δεξαμενών νερού κατάλληλης χωρητικότητας, αντλητικών πυροσβεστικών συγκροτημάτων, δικτύου σωληνώσεων, πυροσβεστικών φωλιών, πυροσβεστικών κρουνών, εκτοξευτήρων νερού (με δυνατότητα απομακρυσμένης ενεργοποίησης) και μεγαφωνικής εγκατάστασης για την ενημέρωση των επισκεπτών. Το σύστημα πυρόσβεσης του Αρχαιολογικού Χώρου του Μυστρά θα εξασφαλίσει την προστασία ενός μνημείου που είναι ενταγμένο στα μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO και το οποίο αποτελεί σημαντικό πόλο πολιτιστικού τουρισμού.

2. Αποκατάσταση κεντρικού λιθόστρωτου οδικού άξονα κυκλοφορίας του Αρχαιολογικού Χώρου Μυστρά. Το έργο έχει ως φυσικό αντικείμενο την εκτέλεση εργασιών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και την αποκατάσταση της λιθόστρωτης οδού που συνδέει την Κάτω με την Πάνω Πύλη του Αρχαιολογικού Χώρου του Μυστρά, και αποσκοπεί στη βελτίωση των συνθηκών επίσκεψης στον χώρο μέσω της βελτίωσης προσβασιμότητας στο κεντρικό καλντερίμι και την ανάδειξή του ως κεντρικό άξονα κυκλοφορίας και σύνδεσης της Κάτω Πόλης με την Άνω. Βασική προτεραιότητα αποτελεί αφενός η ασφάλεια των επισκεπτών και η εξασφάλιση προσβασιμότητας των εμποδιζόμενων ατόμων και αφετέρου η στερέωση, προστασία και ανάδειξη των «αυθεντικών» σωζόμενων τμημάτων του λιθόστρωτου. Επίσης, προβλέπεται ο φωτισμός του μονοπατιού για τη δημιουργία μιας ασφαλούς περιήγησης των επισκεπτών και την ανάδειξη της πορείας.

3. Προμήθεια και Εγκατάσταση Αναβατορίου ατόμων για το Κάστρο της Μονεμβασίας και συνοδά έργα: Το έργο περιλαμβάνει τρία Υποέργα, αρμοδιότητας, αντίστοιχα του Δήμου Μονεμβασίας, της Εφορείας και της ΔΑΒΜΜ (Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών & Μεταβυζαντινών Μνημείων). η ΕΦΑ Λακωνίας εκτελεί το υποέργο 2: “Διαμόρφωση δικτύου διαδρομών περιήγησης στην Άνω Πόλη”. Το υποέργο περιλαμβάνει εκπόνηση και εφαρμογή μελετών διαμόρφωσης δικτύου διαδρομών περιήγησης στην Άνω Πόλη και σύνδεσης του χώρου άφιξης του αναβατορίου με επισκέψιμα μνημεία της Άνω Πόλης. Στόχος του υποέργου είναι η βελτίωση της βατότητας των διαδρομών για την ασφάλεια των επισκεπτών και τη διευκόλυνση της προσβασιμότητας εμποδιζόμενων ατόμων.

Εφορεία Αρχαιοτήτων Ημαθίας:

Η ΕΦΑ Ημαθίας υλοποίησε τις εξής εκπαιδευτικές δράσεις που εμπίπτουν στις μεγάλες θεματικές της ΕΕΔΑ για το 2023:

1. Στα μόνιμα εκπαιδευτικά προγράμματα Βασιλικοί Παιδες, Βασιλικές Πυρές, Μέδουσα, μετρώντας 1,2,3... αρχαίους θησαυρούς, από το Α ως το Ω, μέλισσα στις Αιγές, Σχήμα & Χρώμα πήρε μέρος το σύνολο των ειδικών και διαπολιτισμικών σχολείων του νομού.

3. Στα εορταστικά εκπαιδευτικά προγράμματα Μάσκες, Χελιδονίσματα, Σάββατο του Λαζάρου, Αναστάσιμες Λαμπάδες, Κήποι του Άδωνη, Ειρεσιώνη πήρε μέρος το σύνολο των ειδικών και διαπολιτισμικών σχολείων του νομού.

4. Στο θεματικό αφιέρωμα Τα ζώα μας εξημερώνουν συμμετείχαν τα ειδικά σχολεία, τα διαπολιτισμικά σχολεία, τα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και το Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο – Λύκειο.

5. Στις επετειακές δράσεις παγκόσμια ημέρα ποίησης, παγκόσμια ημέρα τέχνης, παγκόσμια ημέρα αδέσποτων ζώων, παγκόσμια ημέρα ζώων, παγκόσμια ημέρα παιδικού βιβλίου, παγκόσμια ημέρα περιβάλλοντος, διεθνής ημέρα μνημείων, διεθνής ημέρα μουσείων, διεθνής ημέρα αρχαιολογίας, ευρωπαϊκές ημέρες συντήρησης, ευρωπαϊκές ημέρες αρχαιολογίας, ευρωπαϊκές ημέρες πολιτιστικής κληρονομιάς, πράσινες πολιτιστικές διαδρομές, υλοποιήθηκαν ποικίλες δράσεις συνεκπαίδευσης με όλες τις προαναφερόμενες σχολικές μονάδες, τον Σύλλογο Οικογενειών και Φίλων για την Ψυχική Υγεία Ημαθίας καθώς και τα ΚΑΠΗ Βέροιας.

6. Στα θερινά εκπαιδευτικά προγράμματα συμμετείχε το Κέντρο Διημέρευσης Ημερήσιας Φροντίδας ΑΜΕΑ «Τα Παιδιά της Άνοιξης», ο Σύλλογος Κοινωνικής Πρωτοβουλίας Βέροιας «Πρωτοβουλία για το

Παιδί», το «Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας» ευάλωτων παιδιών και εφήβων της Βέροιας, η δομή μακροχρόνιας φιλοξενίας παιδιών σε κίνδυνο «Το Σπίτι της Βεργίνας», το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία «Βήματα Μαζί» και οι ωφελούμενοι του προγράμματος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης «Υποστηρικτικές παρεμβάσεις σε Κοινότητες Ρομά για την ενίσχυση της πρόσβασης & μείωση της εγκατάλειψης της εκπαίδευσης από παιδιά και εφήβους στην Κεντρική και Δυτική Μακεδονία».

6. Μουσειοπαιδαγωγικές δράσεις σχεδιάστηκαν και προσφέρθηκαν σε μικτές ομάδες των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα Erasmus από χώρες των Βαλκανίων και της Νότιας Ευρώπης.

7. Σημειώνεται πως παιδιά και έφηβοι που φιλοξενούνται στα camp Προσφύγων της Ημαθίας συμμετείχαν στα εκπαιδευτικά μας προγράμματα μέσω των σχολικών μονάδων στις οποίες φοιτούν.

Εφορεία Αρχαιοτήτων Κιλκίς:

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Κιλκίς, στοχεύοντας να ενισχύσει την προβολή και τη μέριμνα για τον συνάνθρωπο οργανώνει σε σταθερή ετήσια βάση σειρά εκδηλώσεων, είτε ενταγμένων σε δράσεις του Υπουργείου Πολιτισμού, είτε σε επετειακό και άλλο πλαίσιο, με ειδικότερους άξονες το παιδί και τα δικαιώματά του, τη γυναίκα, τους μετανάστες και πρόσφυγες, την προστασία του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιήθηκαν:

1.Περιοδικές και περιοδεύουσες εκθέσεις σε Σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης Περιφέρειας. Κιλκίς

-«Μορρυλίων Πόλις». Παρουσιάζονται η ιστορία και τα μνημεία της Μητροπόλεως των Μορρυλίων, πόλης με επιφανές Ασκληπιείο, στην οποία τα τελευταία χρόνια πραγματοποιούνται ανασκαφές από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κιλκίς. Έμφαση δίνεται στα γλυπτά μνημεία και τις επιγραφές που προέρχονται από αυτήν, χάρη στα οποία αποκαλύπτεται η ιστορία της πόλης.

-«ΑέρτζΑεργίτης, μικρές ιστορίες για τον Εύξεινο Πόντο» Παρουσιάζονται πτυχές από τη λατρεία, τα μνημεία και τις θρησκευτικές πρακτικές στην περιοχή του Ευξείνου Πόντου, από όπου προέρχεται μεγάλο μέρος των σημερινών κατοίκων της περιοχής του Κιλκίς. Η παρουσίαση γίνεται με βάση προσφυγικά κειμήλια, που σήμερα βρίσκονται σε σημαντικές συλλογές και Μουσεία του Ελλαδικού χώρου, καθώς και στην περιοχή του Κιλκίς.

2.Εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Γνωρίζοντας τον ναό του Αγίου Γεωργίου στον λόφο Κιλκίς, ιστορία και κειμήλια: από τις απαρχές της ιστορίας του Κιλκίς μέχρι σήμερα» Παρουσιάζεται η ιστορία του ναού του Αγίου Γεωργίου και τα κειμήλιά του, ανάμεσα στα οποία και αρκετά που προέρχονται από τον Εύξεινο Πόντο, σε μαθητές και μαθήτριες πρωτοβάθμιας και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, με τη χρήση βοηθητικού εποπτικού υλικού. Το έτος 2023 στο πρόγραμμα συμμετείχε και ομάδα οικογενειών από τα μέλη των OMNES Κιλκίς, οι οποίες σχετίζονται με οικογένειες μεταναστών/προσφύγων ήδη εγκατεστημένων στην Περιφέρεια. Κιλκίς.

3.Διεθνής Ημέρα Μουσείων, με θέμα «Γέφυρες αειφόρου ανάπτυξης» Μνημεία Μεσσίας, αρχαιολογικός χώρος Ευρωπού, αρχαιολογικός χώρος Γυναικοκάστρου, Αρχαιολογικό Μουσείο Κιλκίς -«Περιήγηση από την αρχαία Έυρωπαίων πόλιν' στο οθωμανικό μαουσωλείο και τον χριστιανικό ναό Μεσσίας» Περιήγηση, για ενήλικες και οικογένειες, στο μουσουλμανικό φιλανθρωπικό συγκρότημα και τον χριστιανικό ναό της Μεσσίας με τα προσφυγικά κειμήλια, καθώς και στον αρχαιολογικό χώρο της Έυρωπαίων πόλεως'.

-«Περιήγηση στο απόρρητο Φρούριο Γυναικοκάστρου, με ιστορίες από τον Ιωάννη Καντακουζηνό και τον Εβλιγιά Τσελεπή» Περιήγηση στον χώρο του φρουρίου με αναφορές στη στρατηγική του σημασία, στα τείχη και τα κτήριά του, στην μυθιστορηματική Μαρουλία και στους ανθρώπους του μεταβυζαντινού οικισμού του, μέσα από τις αφηγήσεις των πηγών και το υλικό που το ίδιο το φρούριο προσφέρει.

-«Αρχαιολογικό Μουσείο Κιλκίς. Μνήμες και Παραδόσεις – γέφυρες αειφόρου ανάπτυξης» Μουσική εκδήλωση με τον Σύλλογο Ποντίων Πολυκάστρου και περιχώρων «οι Ακρίτες», τη Θρακική Εστία Κιλκίς, το Καλλιτεχνικό και Πολιτιστικό σύνολο η πόλις και τη Χορωδία του Ι.Ν. Κοιμήσεως της Θεοτόκου Πεδινού, ως αφιέρωμα στη Μνήμη ως κινητήριο δύναμη.

4. Πράσινες Πολιτιστικές Διαδρομές 2023 Αρχαιολογικός χώρος Παλατιανού, κωμόπολη της

Γουμένισσας

-«Την Άνοιξη τη βρίσκεις ... στο Παλατιανό. Περιήγηση στον κόσμο των φυτών και στην ρωμαϊκή πόλη» Στη ρωμαϊκή πόλη του Παλατιανού, στα Κρούσια Όρη, γιορτάσαμε την άνοιξη, μαθαίνοντας για τον πλούτο των φυτών και τις καλλυντικές και χρωστικές ιδιότητές τους. Η δραστηριότητα ολοκληρώθηκε με την επίδειξη βαφής υφάσματος από φυτά.

-«Πάμε Γουμένισσα; ... σε πλατείες, σε σοκάκια, σ' εκκλησίες κι αμπελάκια... ;» Περιπατητική περιήγηση στα μεταβυζαντινά μνημεία της ανθηρής κατά τον 19ο αιώνα, χάρη στο κρασί, Γουμένισσας. Αναζητώντας παραστάσεις που συνδέονται με την άμπελο και το κρασί σε ζωγραφικά και ξυλόγλυπτα έργα των δύο σημαντικών ναών της κωμόπολης, της Παναγίας και του Αγίου Γεωργίου, σχολιάσαμε τον συμβολισμό και τη σημασία των οινικών θεμάτων, που καθρεπτίζουν τον κόπο του αμπελουργού, όπως και διαχρονικές αξίες της χριστιανικής τέχνης.

5. Μουσική εκδήλωση 'Ερωτας και Θάνατος. Από τη Σαπφώ στον Οδυσσέα Ελύτη' Αρχαιολογικός χώρος Ευρωπού. Η γιορτή αποφοίτησης των μαθητών και μαθητριών της Γ' Γυμνασίου γιορτάστηκε στον αρχαιολογικό χώρο της Ευρωπού, με την ανάγνωση ποιημάτων και λογοτεχνικών κειμένων, θεατρικά δρώμενα και μουσικές.

6. Έργο Interreg «Ευρωπός – Παλατιανό – Στόβοι - Ευρωπαϊκές πολιτιστικές αξίες του παρελθόντος και του μέλλοντος» / «Europos - Palatiano - Stobi - European past and future cultural values», σε συνεργασία με το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Κεντρικής Μακεδονίας Αρχαιολογικός χώρος Γυναικοκάστρου, αρχαιολογικός χώρος Ευρωπού, κωμόπολη Γουμένισσας.

-«Το απόρρητο βυζαντινό φρούριο Γυναικοκάστρου» Με στόχο την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Π.Ε. Κιλκίς, πραγματοποιήθηκε περιήγηση στο βυζαντινό φρούριο του Γυναικοκάστρου, η οποία ολοκληρώθηκε με μουσική εκδήλωση στους πρόποδες του λόφου με το φρούριο.

-«Στην αριστοκρατική Ευρωπό και την κοσμοπολίτισσα Γουμένισσα. Διαδρομές στο χρόνο, τις γεύσεις και τους ήχους». Περιήγηση στα χριστιανικά και νεότερα μνημεία της Γουμένισσας, με επίσκεψη σε οينوποιείο της περιοχής, καθώς και στον αρχαιολογικό χώρο Ευρωπού, όπου ολοκληρώθηκε η δραστηριότητα με μουσική εκδήλωση και γεύμα.

7. Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2023, με θέμα 'Πολιτιστική Κληρονομιά και Παράδοση: Μαρτυρίες του χθες στο σήμερα' Αυλή Αρχαιολογικού Μουσείου Κιλκίς, κωμόπολη της Γουμένισσας,

-«Ο Καραγκιόζης, το Γυναικοκάστρο και η Μαρουλία» Αναφορά στην ιστορία και τα μνημεία του βυζαντινού φρουρίου του Γυναικοκάστρου με μία παράσταση Θεάτρου Σκιών.

-«Στη χριστιανική Γουμένισσα των ανθρώπων και των μνημείων», σε συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη Γουμενίσσης, Αξιουπόλεως και Πολυκάστρου και το Περιφερειακό Τμήμα Γουμένισσας του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού Ξεναγήση στον ναό της Παναγίας και προβολή ταινιών για τη Γουμένισσα και την ιστορία του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού.

8. Ευρωπαϊκή Ημέρα Συντήρησης 2023 Αυλή Αρχαιολογικού Μουσείου Κιλκίς «Από το ανασκαφικό σκάμμα στη συντήρηση και στο Μουσείο», σε συνεργασία με την Διεύθυνση δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Κιλκίς. Υπαίθριο Εργαστήριο Συντήρησης για Γυμνάσια & Λύκεια. Οι μαθητές και οι μαθήτριες ευαισθητοποιήθηκαν σε θέματα συντήρησης αρχαίων αντικειμένων, γνωρίζοντας σχετικές τεχνικές εφαρμογές και θέματα που άπτονται της συντήρησης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, με σύγχρονες εφαρμογές συντήρησης.

9. Ξεναγήσεις από αρχαιολόγους της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κιλκίς σε όλες τις εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν στους αρχαιολογικούς χώρους Ευρωπού, Παλατιανού και Γυναικοκάστρου, κατά τη διάρκεια των παραπάνω δράσεων, καθώς και σε επιλεγμένες ημερομηνίες από τα σχολεία της Π.Ε. Κιλκίς.

Εφορεία Αρχαιοτήτων Ανατολικής Αττικής:

Βελτίωση υποδομών σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία για την εξυπηρέτηση ανθρώπων με κινητικά προβλήματα (ΑΜΕΑ)

1) Διευκόλυνση πρόσβασης και εξυπηρέτηση ΑΜΕΑ στον αρχαιολογικό χώρο Μονής Καισαριανής. Το

Δεκέμβριο 2023 παραδόθηκε σε χρήση ράμπα που συνδέει το επίπεδο της εισόδου στον περίβολο της Μονής Κιαισαριανής με το επίπεδο της αυλής, ώστε να είναι δυνατόν για τους ανθρώπους με κινητικά προβλήματα να επισκέπτονται το σημαντικότερο μνημείο της μονής, το καθολικό του 12ου αιώνα, καθώς και το παρεκκλήσι του Αγίου Αντωνίου και την Τράπεζα της Μονής.

2) Διαμόρφωση Εισόδου - Εξόδου στον Αρχαιολογικό Χώρο Σουνίου ΤΑΑ - Δράση SILVER: Αξιοποίηση της τέχνης ως συνταγογραφούμενης θεραπείας για την προαγωγή της κοινωνικής συνοχής και ενεργοποίηση της «ασημένιας οικονομίας» - Έργο σε εξέλιξη. Αποσκοπεί στην δημιουργία παράπλευρης διαδρομής που θα εξυπηρετεί την έξοδο των επισκεπτών από τον αρχαιολογικό χώρο, κατασκευαζόμενη σύμφωνα με τις επίσημες προδιαγραφές για ανθρώπους με προβλήματα κινητικότητας και οράσεως.

3) Αγορά αναπηρικού αμαξιδίου για τον αρχαιολογικό χώρο Σουνίου. Για την εξυπηρέτηση ανθρώπων με κινητικά προβλήματα και την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών (π.χ. ατύχημα, ασθένεια επισκέπτη)

4) Μελέτη για την διαμόρφωση ράμπας για πρόσβαση κινητικώς εμποδιζομένων ανθρώπων (ΑΜΕΑ) στα αρχαιολογικά μουσεία Μαραθώνος, Βραυρώνος και Λαυρίου αρμοδιότητας Εφορείας Ανατολικής Αττικής. Η μελέτη έχει ολοκληρωθεί και αποσταλεί προς έγκριση με σκοπό την εξεύρεση χρηματοδότησεως για την υλοποίησή της. Αποσκοπεί στην εξεύρεση λύσεως που θα εξυπηρετεί χωρίς αστοχίες (π.χ. βλάβη αναβατορίων) και με ασφάλεια.

Εφορεία Αρχαιοτήτων Ευβοίας:

Οι δράσεις της ΕΦΑ Ευβοίας που αφορούν στην προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου, έχουν ως ακολούθως:

(Θεματική: Περιβάλλον)

Στο πλαίσιο του Προγράμματος του Υπουργείου Πολιτισμού «Όλη η Ελλάδα ένας Πολιτισμός»:

α) το Σάββατο 26 και την Κυριακή 27 Αυγούστου 2023 παρουσιάστηκε στο Αρχαιολογικό Μουσείο Χαλκίδας «Αρέθουσα» η παραγωγή: «Μια κουκίδα ευτοπία» από την Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία ΑΝΕΜΑ. Το έργο βασιζόταν στη σχέση της προσλαμβανόμενης χωρικής και χρονικής απόστασης της κλιματικής κρίσης με τη διαμόρφωση θετικών συναισθημάτων και εσωτερικών κινήτρων για την ατομική και συλλογική δέσμευση προς την επιβράδυνσή της. Η παράσταση, μέσω της τέχνης του χορού, των πολυμέσων και της σύγχρονης ηλεκτρονικής μουσικής, αναζήτησε μια ευτοπία, έναν υπαρκτό τόπο και τρόπο επιβράδυνσης της κλιματικής κρίσης μέσω των θετικών συναισθημάτων. και

β) την Πέμπτη 17 και την Παρασκευή 18 Αυγούστου 2023 στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ερέτριας παρουσιάστηκε η παράσταση «Ο Καραγκιόζης και τα θηρία της κλιματικής αλλαγής» από την Ομάδα «ΚΡΟΜΑ, Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία» & Θέατρο Σκιών Χρήστου Στανίση. Με πρωταγωνιστή τον Καραγκιόζη παρουσιάστηκαν στο κοινό οι ολέθριες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

(Θεματική: Αντιμετώπιση του ρατσισμού)

Στο Αρχαιολογικό Μουσείο Χαλκίδας «Αρέθουσα», μέσα στην ενότητα της Πολιτειακής Οργάνωσης σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο εμπνευσμένο από την αρχιτεκτονική των Βουλευτηρίων στις αρχαίες πόλεις, οι επισκέπτες μπορούν να ακούσουν ηχητικό υλικό που σχετίζεται με τα πολυτεύματα από αρχαίες και σύγχρονες πηγές. Κρίθηκε σκόπιμο στο ηχητικό υλικό να συμπεριληφθεί το Άρθρο 2 της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (1948) του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. «Κάθε άνθρωπος δικαιούται να επικαλείται όλα τα δικαιώματα και όλες τις ελευθερίες που προκηρύσσει η παρούσα Διακήρυξη, χωρίς καμία απολύτως διάκριση, ειδικότερα ως προς τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τις θρησκείες, τις πολιτικές ή οποιεσδήποτε άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την περιουσία, τη γέννηση ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση.» Το ηχητικό υλικό είναι διαθέσιμο μέσω μιας διαδραστικής εφαρμογής στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, τόσο σε εκτεταμένη όσο και σύντομη εκδοχή. Αυτή λειτουργεί ως αναπόσπαστο τμήμα της εκθεσιακής αφήγησης του νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Χαλκίδας «Αρέθουσα» για την αναπληροφόρηση (feedback) των επισκεπτών.

(Θεματική: ΑμεΑ)

Στα αρχαιολογικά μουσεία, στα μνημεία και στους επισκέψιμους αρχαιολογικούς χώρους αρμοδιότητάς μας, έχουν τοποθετηθεί ράμπες πρόσβασης ΑμεΑ, ενώ αναβατόρια λειτουργούν στο Αρχαιολογικό Μουσείο Χαλκίδας «Αρέθουσα», στο Αρχαιολογικό Μουσείο Σκύρου και στο Αρχαιολογικό Μουσείο Καρύστου

προκειμένου να εξασφαλιστεί η προσβασιμότητα σε άτομα με κινητικά προβλήματα. Λόγω των υποδομών αυτών πέντε αρχαιολογικά μουσεία και ένας αρχαιολογικός χώρος αρμοδιότητάς της Εφορείας μας συμπεριλαμβάνονται από το 2023 στο Δίκτυο Βαλκανικών Μουσείων #Balkan Museum Network που προβάλλει την προσβασιμότητα και τη συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία στις δράσεις των μουσείων και στην ευαισθητοποίηση της κοινωνίας.

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Χαλκίδας «Αρέθουσα», το παλαιό Αρχαιολογικό Μουσείο Χαλκίδας, το Αρχαιολογικό Μουσείο Ερέτριας, το Αρχαιολογικό Μουσείο Καρύστου, το Αρχαιολογικό Μουσείο Σκύρου και ο αρχαιολογικός χώρος του προϊστορικού οικισμού στο Παλαμάρι της Σκύρου τοποθετούνται στον πολιτιστικό διαδραστικό χάρτη του Balkan Museums Access Group (BMAG) που παρουσιάζει μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους και ιστορικούς τόπους των Βαλκανίων προσβάσιμα σε άτομα με αναπηρία στην ιστοσελίδα: <https://accessible.bkmuseums.net/>

Τέλος, η ΕΦΑ Ευβοίας, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της χορηγεί κατ'έτος εγκρίσεις για την τοποθέτηση σε παραλίες εντός κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων (π.χ. Χαλκίδα, Ερέτρια) διαδρόμων και λοιπού εξοπλισμού για την αυτόνομη πρόσβαση ΑμεΑ στη θάλασσα.

Εφορεία Αρχαιοτήτων Αργολίδας:

Η Εφορεία συμμετείχε σε Εργαστήριο της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑΜΕΑ) με θέμα: "Η συνεισφορά του πολιτισμού στην κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις". Το εν λόγω εργαστήριο διεξήχθη στην Αίθουσα Περιοδικών Εκθέσεων και Εκδηλώσεων του Βυζαντινού Μουσείου Αργολίδας στις 28 Φεβρουαρίου 2023. Η Υπηρεσία μας απηύθυνε χαιρετισμό, συμμετείχε και παραχώρησε την Αίθουσα του Βυζαντινού Μουσείου Αργολίδας, όπου οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να διαπιστώσουν τη λειτουργικότητα υφιστάμενων υποδομών (ράμπες, ανελκυστήρες, φωνητική ξενάγηση, πινακίδες Braille) και την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε μουσειακό χώρο (Βυζαντινό Μουσείο Αργολίδας) και να κάνουν τις παρατηρήσεις τους.

Εφορεία Αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας:

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας, κατά το περασμένο έτος, έδωσε προτεραιότητα στην αναβάθμιση της φυσικής και αισθητηριακής προσβασιμότητας του Αρχαιολογικού Μουσείου Ηγουμενίτσας και στην υλοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων για ΑμεΑ. Ειδικότερα:

1. Στο πλαίσιο του έργου «Εκτέλεση εργασιών τεκμηρίωσης, αναβάθμισης λειτουργίας και βελτίωσης των υπηρεσιών προς το κοινό του Αρχαιολογικού Μουσείου Ηγουμενίτσας», κατά το έτος αναφοράς, έγινε αναβάθμιση του διαδικτυακού τόπου του μουσείου με την προσθήκη νέων λειτουργιών βελτίωσης της προσβασιμότητας για άτομα με προβλήματα όρασης και ολοκληρώθηκε η έκδοση εντύπου σε γραφή Braille με πληροφορίες για τη μόνιμη έκθεση. Επιπλέον αναβαθμίστηκαν οι υποδομές φυσικής προσβασιμότητας ΑμεΑ με την προμήθεια και τοποθέτηση αναβατορίου πλατφόρμας κλίμακας εξωτερικού χώρου και αναβατορίου πλατφόρμας κάθετης κίνησης στο εσωτερικό και εργασίες βελτίωσης του WC για άτομα με ειδικές ανάγκες.

2. «Με τη Φιλίστα στο αρχαίο θέατρο Γιάνων»: Με χρηματοδότηση από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-2020», σχεδιάστηκαν παιδαγωγικά εργαλεία και δραστηριότητες οι οποίες, με γνώμονα την ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση, μπορούν να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο μίας συμπεριληπτικής διδασκαλίας και να προσαρμοσθούν στις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες κάθε μαθητή. Με κεντρικό θεματικό άξονα το αρχαίο θέατρο, το πρόγραμμα επιδιώκει να προσελκύσει το ενδιαφέρον των μαθητών για την αρχιτεκτονική και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του θεατρικού οικοδομήματος, τη διττή λειτουργία του ως χώρου διδασκαλίας αρχαίου δράματος και χώρου συνελεύσεων της πόλης, τη γνωριμία με τα σημαντικότερα μνημεία του ομώνυμου αρχαιολογικού χώρου αλλά και τη γένεση της ίδιας της θεατρικής πράξης. Το πρόγραμμα παρακολούθησαν 69 μαθητές από σχολεία ειδικής αγωγής της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

3. Διεθνής Ημέρα Μουσείων: Σε συνεργασία με το Κέντρο Ψυχικής Υγείας Ηγουμενίτσας - Γ.Ν. - Κ.Υ. Φιλιατών και στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την άρση του αποκλεισμού των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων από χώρους πολιτισμού, οι δύο φορείς σχεδίασαν από κοινού δραστηριότητες, προσαρμοσμένες στις ανάγκες των 18 ωφελούμενων του Κέντρου Ψυχικής Υγείας που έλαβαν μέρος. Αρχικά πραγματοποιήθηκε θεματική ξενάγηση σε επιλεγμένες ενότητες της μόνιμης έκθεσης και παρουσίαση και

ερμηνεία εκθεμάτων που αναδεικνύουν πτυχές της καθημερινής ζωής της γυναίκας στην αρχαία Θεσπρωτία. Στη συνέχεια της δράσης, ακολούθησε εργαστήριο κατασκευής θεατρικού προσώπου και κοσμήματος.

4.Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς: Οργανώθηκαν θεματικές περιηγήσεις για την Τρίτη Ηλικία με τίτλο «Ανακαλύπτοντας τα επαγγέλματα του παρελθόντος» στον χώρο του Αρχαιολογικού Μουσείου Ηγουμενίτσας. Οι ωφελούμενοι, συνολικά 33 άτομα, περιηγήθηκαν σε επιλεγμένες ενότητες και αντικείμενα της μόνιμης έκθεσης του Αρχαιολογικού Μουσείου Ηγουμενίτσας, μέσα από τα οποία δόθηκε έμφαση στην ανάδειξη πρακτικών, τεχνικών και δεξιοτήτων οι οποίες συνδέονται με την άσκηση διάφορων αρχαίων επαγγελμάτων. Εργαλεία και χαρακτηριστικά αντικείμενα που εκτίθενται στις προθήκες του μουσείου έγιναν η αφορμή για να θυμηθούν οι συμμετέχοντες δικές τους εμπειρίες, να αφηγηθούν προσωπικές ιστορίες από τη νεανική τους ηλικία και να αντιληφθούν τη διαχρονικότητα κάποιων επαγγελμάτων.

5.Ημέρα Μνήμης Μελίνα Μερκούρη: Οργανώθηκαν θεματικές ξεναγήσεις για τους 21 ωφελούμενους του Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) ΔΚ Φιλιατών με τίτλο «Όψεις της καθημερινής ζωής στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας». Οι συμμετέχοντες περιηγήθηκαν σε επιλεγμένες ενότητες της μόνιμης έκθεσης που αναδεικνύουν όψεις του δημόσιου και ιδιωτικού βίου στην αρχαία πόλη των Γιτώνων.

Εφορεία Αρχαιοτήτων Ξάνθης:

Στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για ΑμεΑ σε Μουσεία και Αρχαιολογικούς Χώρους η Εφορεία υλοποίησε το 2023 το εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Βλέπω... Αγγίζοντας» στο Αρχαιολογικό Μουσείο Αβδήρων, που απευθυνόταν σε μαθητές του Σχολείου Τυφλών και Αμβλυώπων Ξάνθης και σε ενήλικα άτομα με προβλήματα όρασης. Μέσω ειδικά σχεδιασμένης διαδρομής οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να προσεγγίσουν επιλεγμένα αντικείμενα της έκθεσης του μουσείου τόσο με τη βοήθεια συστήματος ηχητικής ξενάγησης που εγκαταστάθηκε, όσο και με την αφή. Για την ασφαλή πρόσβασή τους τοποθετήθηκε στα δάπεδο ταινία σήμανσης. Επίσης, το 2023 προετοιμάστηκε το έντυπο για τους συνοδούς των ατόμων με προβλήματα όρασης, το οποίο υλοποιήθηκε το 2024.

Επιγραφικό Μουσείο:

Το Επιγραφικό Μουσείο συμμετείχε στις παρακάτω δράσεις οι οποίες εμπίπτουν στους σκοπούς της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου:

1)«Multaka: Διαπολιτισμικές περιηγήσεις στην Αθήνα – Τα μουσεία/αρχαιολογικοί χώροι ως σημείο συνάντησης». Το έργο υλοποιήθηκε κατά τα έτη 2022-2023 από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου σε συνεργασία με το ΥΠ.ΠΟ. και την Εταιρεία Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής του Δήμου Αθηναίων, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 «Ισότητα, Αλληλεγγύη, Προστασία». Την δράση συντόνισε από πλευράς ΥΠΠΟ το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας της ΔΑΜΕΕΠ. Η δράση περιελάμβανε την εκπαίδευση επιλεγμένης ομάδας μεταναστών και προσφύγων και την πραγματοποίηση από τους ίδιους, βιωματικών περιηγήσεων σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους της Αθήνας και συγκεκριμένα στην Αρχαία Αγορά, στον Κεραμεικό, στο Επιγραφικό Μουσείο και στο Μουσείο Νεότερου Ελληνικού Πολιτισμού. Στις 16 Ιουνίου του 2023, πραγματοποιήθηκε Ημερίδα όπου παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα της δράσης αυτής.

2) «ΑΠΤΟΣ: Καινοτόμες μέθοδοι πρόσβασης πολιτιστικού αποθέματος από ΑμεΑ με προβλήματα όρασης». Το υπόεργο υλοποιήθηκε κατά τα έτη 2022-2023 από το Επιγραφικό Μουσείο, σε σύμπραξη με το Ερευνητικό Κέντρο «Αθηνά» και την εταιρεία «Arcalia IKE» στο πλαίσιο της Δράσης ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ-ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ που συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εθνικούς πόρους μέσω του Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ). Αντικείμενο του έργου ήταν η δημιουργία και αξιοποίηση καινοτόμου μεθοδολογίας πρόσβασης στο πολιτιστικό απόθεμα προς όφελος κυρίως αποκλεισμένων κοινωνικών ομάδων και συγκεκριμένα των ΑΜΕΑ με προβλήματα όρασης. Στόχος ήταν η έρευνα και η ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης υλικοτεχνικής υποδομής που θα επιτρέπει την εξερεύνηση, εκτίμηση και κατανόηση των συλλογών του Επιγραφικού Μουσείου με βιωματική εμπειρία που στηρίζεται στις αισθήσεις αφής και ακοής.

Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο παρέχει δωρεάν ποικίλες εκπαιδευτικές δράσεις για παιδιά, όπως για

σχολικές ομάδες, για οικογένειες με μικρά παιδιά, αλλά και για ειδικές ομάδες κοινού. Εστιάζοντας στις ειδικές ομάδες, το Μουσείο προσφέρει σχεδιασμένες δράσεις από το 1998 στοχεύοντας στο ότι η εκπαίδευση είναι για όλους. Έτσι, το παλαιότερο από τα προγράμματα του ΕΑΜ για ειδικές ομάδες είναι *ΤΟ ΜΑΤΙ/ΑΚΟΥΕΙ* που διεξαγόταν από το 1998 στη νοηματική από την αρχαιολόγο Δήμητρα Κοκκέβη-Φωτίου, κωφή η ίδια.

Από το 2006 οι δράσεις του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου για τις ειδικές ομάδες έγιναν πιο συστηματικές. Απευθύνονται καθόλη τη διάρκεια του χρόνου σε πολλές διαφορετικές ομάδες, όπως άτομα με νοητική υστέρηση, άτομα τυφλά ή με χαμηλή όραση, ψυχικά ασθενείς ή με χρόνιες παθήσεις, χρήστες ουσιών που βρίσκονται σε διαδικασία απεξάρτησης, έγκλειστους σε Καταστήματα Κράτησης, ομάδες παιδιών με διαφορετική εθνοπολιτισμική καταγωγή, πρόσφυγες και μαθητές με σοβαρά προβλήματα υγείας σε Νοσοκομεία. Σκοπός είναι η διευκόλυνση των ανωτέρω ομάδων στην κοινωνική τους ένταξη και την ισότιμη συμμετοχή τους στα κοινά, δημιουργώντας μια ανοιχτή κοινωνία.

Από το 2011 το Μουσείο δραστηριοποιήθηκε για πρώτη φορά σε καταστήματα κράτησης με δική του πρωτοβουλία και συγκεκριμένα στο Κατάστημα Κράτησης γυναικών Ελαιώνα, το 2013 στο 2ο Γυμνάσιο Φυλακών Αυλώνα και έκτοτε συνεχίζει. Στο πλαίσιο του προγράμματος ΔΙΑ-ΠΟΛΙΣ του ΑΠΘ το 2012, το Μουσείο ξεκινά τριετή συνεργασία με Δημοτικά σχολεία της Απτικής που οι μαθητές τους στο μεγαλύτερο ποσοστό κατάγονται από διαφορετικές χώρες. Τα τελευταία χρόνια από το 2017, πραγματοποιούνται εκπαιδευτικά προγράμματα σε μαθητικές και μη ομάδες προσφύγων. Από το 2015, το Μουσείο συνεχίζει τη σταθερή συνεργασία του με τα Σχολεία του Νοσοκομείου Παιδών Απτικής, στο πλαίσιο της εξωστρέφειάς του και της παροχής κοινωνικού έργου.

Ειδικότερα κατά το έτος 2023 πραγματοποιήθηκαν:

- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «*Τα παιχνίδια στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο*» (6.02.2023) και εικαστικό εργαστήριο κατασκευής ενός αρχαίου παιχνιδιού σε ομάδα παιδιών ΑμεΑ που ανήκουν στην Ανοιχτή Δομή "Επιλογή".
- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «*Τα παιχνίδια στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο*» (23.02.2023 και 6.04.2023) και εικαστικό εργαστήριο κατασκευής ενός αρχαίου παιχνιδιού για ομάδες παιδιών του 2^{ου} ΓΕΛ Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Ελληνικού.
- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «*Τα παιχνίδια στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο*» (12.05.2023) και εικαστικό εργαστήριο κατασκευής ενός αρχαίου παιχνιδιού σε ομάδα αλλοδαπών ενηλίκων, από το Εκπαιδευτικό ενταξιακό κέντρο "Solidarity: Ήλιος".
- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «*Τα παιχνίδια στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο*» (Ιούλιος 2023) και εικαστικό εργαστήριο κατασκευής ενός αρχαίου παιχνιδιού για ομάδα παιδιών προσφύγων 16 -18 ετών για τη ΜΚΟ International Rescue Committee.
- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «*Τα παιχνίδια στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο*» (Ιούλιος 2023) και εικαστικό εργαστήριο κατασκευής ενός αρχαίου παιχνιδιού για δύο ομάδες παιδιών Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου για το ΚΔΑΠΚ- ΠΑΖΛ- Καματερό
- Εκπαιδευτική περιήγηση στα γλυπτά και εστίαση στα τάματα και εικαστικό εργαστήριο (28.9.2023) για ομάδα ενηλίκων του ΑμΚΕ Κέντρο Ημέρας ΙΑΣΙς (ενήλικες στο στάδιο της ψυχοσωματικής αποκατάστασης). Εντάχθηκε στο πλαίσιο του εορτασμού των Ευρωπαϊκών Ημερών Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΕΗΠΚ) 2023.
- Εκπαιδευτική περιήγηση στη Συλλογή Γλυπτών, Χαλκών και Αγγείων με τίτλο «*Η καθημερινή ζωή στην αρχαία Ελλάδα*» (5.10.2023) και εικαστικό εργαστήριο για ομάδα ενηλίκων-προσφύγων που ανήκουν στη ΜΕΤΑδραση.
- Το 2022 αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου www.namuseum.gr μια ψηφιακή εικονική περιήγηση για εμποδιζόμενα κινητικά άτομα ή άτομα με προβλήματα ακοής σε επιλεγμένες αίθουσες και εκθέματα από τις Συλλογές του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για ΑμεΑ (Άτομα με Αναπηρία). Όποιος/α επισκέπτεται την ιστοσελίδα του Μουσείου, μπορεί να περιηγηθεί ελεύθερα στις 38 αίθουσές του και να αντλήσει πληροφορίες για τα 86 επιλεγμένα εκθέματά του Στο πλαίσιο αυτής της εξ αποστάσεως «επίσκεψης» έχουν δημιουργηθεί τέσσερις διαδρομές που είναι οι εξής: 1η διαδρομή: Έργα μεγάλης γλυπτικής, 2η

διαδρομή: Αρχαιότητες της Μεσογείου, 3η διαδρομή: Προϊστορικές Αρχαιότητες και 4η διαδρομή: Χάλκινα αριστουργήματα. Τα εκθέματα παρουσιάζονται με τις λεζάντες τους και με συνοδευτικά επιτοίχια κείμενα στην ελληνική και αγγλική γλώσσα.

- Στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης (2023) της Πράξης «Εκσυγχρονισμός και Ανάδειξη του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου με τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής – Επικοινωνίας» του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014-2020» με συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης της ΕΕ., εντάσσονται εκπαιδευτικές δράσεις, εικονική περιήγηση στις Συλλογές του Μουσείου, ακουστικές ξεναγήσεις, ειδικές θεματικές ξεναγήσεις (Ορισμένες θεματικές που έχουν επιλεγεί είναι οι εξής: *Λατρεύοντας τους Θεούς και του Ήρωες, Το νησί της Αφροδίτης, Ο κόσμος του Ομήρου, Η ιστορία της γραφής, Ο πολιτισμός του θανάτου, Η εκπαίδευσή στην αρχαία Ελλάδα, Ο ρόλος του γυναικείου φύλου στην αρχαία Ελλάδα, Η γέννηση του έρωτα, Αθλητισμός, κ.ά.*), ξεναγήσεις στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα (ΕΝΓ) με ειδικές συσκευές media guide που προσφέρουν τη διήγηση, αναπαράγοντας βίντεο με τον διερμηνέα της Νοηματικής, κ.ά. Επίσης, η δημιουργία πιστών αντιγράφων αρχαίων αντικειμένων (όπως, αγγείων, ειδωλίων, κ.ά.), δίνει τη δυνατότητα απτικής επαφής σε άτομα με προβλήματα όρασης (Απτική Συλλογή). Υπάρχει ήδη η δυνατότητα απτικής επαφής των επισκεπτών με προβλήματα όρασης σε 20 αρχαία εκθέματα της Συλλογής Γλυπτών του Μουσείου.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΈΡΓΩΝ- (ΓΔΑΜΤΕ) δραστηριοποιείται ως ακολούθως:

1. Για το δικαίωμα στην φυσική πρόσβαση του συνόλου των πολιτών σε πολιτιστικούς χώρους, μερίμνησε στο πλαίσιο αρμοδιοτήτων της για την υλοποίηση έργων αποκατάστασης μνημείων και προσβασιμότητας αρχαιολογικών χώρων στην κατεύθυνση της διασφάλισης της φυσικής πρόσβασης για τη συμμετοχή στον πολιτισμό του συνόλου των πολιτών.

2. Για το δικαίωμα των επόμενων γενεών στην κληρονομιά, η ΓΔΑΜΤΕ αποδίδει ειδικό βάρος στην αποκατάσταση της προσβασιμότητας διατηρώντας την ακεραιότητα και αυθεντικότητα των μνημείων, ώστε να μην αλλοιώνεται, κατά το μέγιστο δυνατό βαθμό, ο χαρακτήρας τους από τις αναγκαίες για την στατική επάρκεια και λειτουργία τους παρεμβάσεις, προκειμένου να παραδοθούν ως οδηγός καλών πρακτικών, και καταπίστευμα μνήμης, ταυτότητας και δημοκρατίας στις επόμενες γενεές.

3. Για την προσωρινή παραχώρηση χρήσης μνημείων, αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων και μουσείων, η ΓΔΑΜΤΕ συναίνεσε στην προσωρινή παραχώρηση μνημείων για την πραγματοποίηση πολιτιστικών/επιστημονικών εκδηλώσεων συμβατές με τον χαρακτήρα των παραχωρούμενων χώρων, προκειμένου για την οικειοποίηση του ευρύτερου κοινού με το πολιτιστικό απόθεμα ως ζωντανό οργανισμό στο κοινωνικό γίγνεσθαι.

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Διεύθυνση Παραστατικών Τεχνών και Κινηματογράφου

Η Διεύθυνση Παραστατικών Τεχνών και Κινηματογράφου- υλοποιεί στο πλαίσιο του προγράμματος “Next Generation EU” Εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0 και συγκεκριμένα δύο συγχρηματοδοτούμενα έργα που αφορούν στην Πολιτιστική Συνταγογράφηση και έχουν ουσιαστική σύνδεση μεταξύ τους.

Στόχος των έργων αποτελεί ο σχεδιασμός, η συγκρότηση και η εφαρμογή του οργανωτικού - θεσμικού πλαισίου, που θα εισάγει την Πολιτιστική Συνταγογράφηση στο πεδίο του πολιτισμού λειτουργώντας παράλληλα ως εργαλείο ενίσχυσης της ψυχικής υγείας των ωφελουμένων.

Στην υλοποίηση των παραπάνω στόχων συμβάλλουν η εκπόνηση του ερευνητικού έργου στο πλαίσιο του μνημονίου συνεργασίας Υπουργείου Πολιτισμού και Υγείας, τα αποτελέσματα των πιλοτικών δράσεων καθώς και οι εργασίες της διυπουργικής ομάδας εργασίας.

Στοιχεία σχετικά με την Πολιτιστική Συνταγογράφηση

Σε πρόσφατη έκθεση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (2019), η οποία αναλύει τα αποτελέσματα 3.500 μελετών παγκοσμίως, σημειώνεται ως βασικό συμπέρασμα ότι οι δραστηριότητες τέχνης λειτουργούν θεραπευτικά στη σωματική και ψυχική υγεία. Η ευεργετική επίδραση των τεχνών στα άτομα που πάσχουν από ψυχικές ασθένειες, εξαρτήσεις και χρόνιες παθήσεις, δεν περιορίζεται σε ατομικό επίπεδο, αλλά επεκτείνεται σε οικογενειακό και σε κοινωνικό επίπεδο, ενώ, όπως επισημαίνεται σε πρόσφατη σχετική έκθεση του Π.Ο.Υ. είναι και οικονομικά αποδοτική σε σχέση με τις αποκλειστικά παρεχόμενες κλασικές βιοϊατρικές θεραπείες. Αρκετές χώρες υιοθετούν ήδη συστήματα συνταγογράφησης, με τα οποία συμπληρώνονται ή ενισχύονται τα θεραπευτικά πρωτόκολλα πασχόντων από ψυχικές και άλλες νόσους.

Στην Ελλάδα το Υπουργείο Πολιτισμού και το Υπουργείο Υγείας υπέγραψαν Μνημόνιο Συνεργασίας τον Σεπτέμβριο του 2021 για το σχεδιασμό και την εφαρμογή του καινοτόμου προγράμματος της Πολιτιστικής Συνταγογράφησης. Στο εν λόγω πρόγραμμα αναπτύσσονται πρωτοβουλίες που εντάσσουν τις τέχνες και τον πολιτισμό στην προληπτική και θεραπευτική αγωγή για την προαγωγή της ψυχικής υγείας και ευεξίας των πολιτών, αναγνωρίζοντας τον ευεργετικό ρόλο της σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας στην υγεία και την ευημερία των ατόμων. Παράλληλα, οι Φορείς Πολιτισμού ενθαρρύνονται να ενσωματώσουν στις προσφερόμενες υπηρεσίες τους προγράμματα που υπηρετούν αυτή τη διάσταση του πολιτισμού.

Αναλυτικά:

A) MIS TA 5184298: SUB 2.1 Πολιτιστική Συνταγογράφηση ως συμπληρωματική αγωγή στη ψυχική υγεία (συνολικός προϋπολογισμός: 2.654.116€)

Αντικείμενο του έργου είναι η εκπόνηση ερευνητικού έργου με αντικείμενο τη δημιουργία οργανωτικού πλαισίου για την ένταξη της Πολιτιστικής Συνταγογράφησης ως συμπληρωματικής θεραπευτικής αγωγής σε άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας ή και ψυχολογική επιβάρυνση από χρόνιες ασθένειες, το σχεδιασμό και την πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος, τη μελέτη σχετικά με τις επιπτώσεις της επαφής των ασθενών με την τέχνη και τον πολιτισμό, τη διαδικασία και τρόπους συμμετοχής των ασθενών και των πολιτιστικών φορέων και την εποπτεία και αξιολόγηση του προγράμματος με σκοπό τη βελτίωσή του. Στόχος του έργου είναι η ανάπτυξη των κατάλληλων εργαλείων ώστε η δράση να ενταχθεί στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της άυλης συνταγογράφησης της ΗΔΙΚΑ Α.Ε.

B) MIS TA 5203080: SUB.2.2 Πιλοτικές Δράσεις Πολιτιστικής Συνταγογράφησης (συνολικός προϋπολογισμός: 5.400.806,45€)

Αντικείμενο του έργου είναι η έκδοση προσκλήσεων, μέσω των οποίων θα υλοποιηθούν πιλοτικές δράσεις από φορείς πολιτισμού του ΥΠΠΟ και εν γένει ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ με πολιτιστικούς και κοινωνικούς σκοπούς, προκειμένου να δημιουργηθούν πεδία δοκιμής και ανατροφοδότησης της έρευνας του ΕΠΙΨΥ (Υποέργο 1 έργου 5184298 «Πολιτιστική Συνταγογράφηση ως συμπληρωματική αγωγή στην ψυχική υγεία»). Η ανατροφοδότηση της έρευνας με τις αξιολογήσεις και τα συμπεράσματα που θα προκύψουν από την εφαρμογή των στοχευμένων πιλοτικών δράσεων του προγράμματος της Πολιτιστικής Συνταγογράφησης σε άτομα με ψυχικές ασθένειες, καθώς και άλλες χρόνιες ασθένειες που συντελούν σε επιβαρυνόμενη ψυχική υγεία, θα οδηγήσει στη βελτιστοποίηση της μεθοδολογίας και στην οριστικοποίηση των παραμέτρων εφαρμογής του προγράμματος.

A' Πιλοτική Φάση (διάρκεια 2 τριμήνων: Μάρτιος-Ιούνιος και Σεπτέμβριος-Νοέμβριος 2024) Η 1Η Πρόσκληση εκδόθηκε στις 27 Νοεμβρίου του 2023, από τη ΔΠΤΚ, προς τους εποπτευόμενους και τακτικώς επιχορηγούμενους φορείς του ΥΠΠΟ για την κατάθεση ολοκληρωμένου προγράμματος πιλοτικής δράσης βάσει συγκεκριμένων χαρακτηριστικών (π.χ. μεμονωμένη επίσκεψη ή επαναλαμβανόμενη δράση, ατομική ή ομαδική παρέμβαση, θεραπευτικός κύκλος με συνεδρίες, ηλικιακή ομάδα-στόχος κ.α.) που έχει επεξεργαστεί η Ερευνητική Ομάδα του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Ψυχικής Υγείας, Νευροεπιστημών και Ιατρικής Ακρίβειας «Κώστας Στεφανής» για την υποβολή προτάσεων, η οποία αφορά την Α' Πιλοτική Φάση του Έργου.

Οι Εποπτευόμενοι και Τακτικώς Επιχορηγούμενοι Φορείς Σύγχρονου Πολιτισμού του ΥΠΠΟ κατέθεσαν προτάσεις το φυσικό αντικείμενο των οποίων καλύπτει ένα ευρύ φάσμα μορφών τέχνης, όπως Θέατρο, Χορό, Κινηματογράφο, Μουσική και Εικαστικά. Οι Φορείς που συμμετέχουν είναι: η Εθνική Λυρική Σκηνή, η Εθνική Πινακοθήκη - Μουσείο Αλέξανδρου Σούτσου, το Εθνικό Θέατρο, το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης

Τέχνης, η Κρατική Σχολή Ορχηστρικής Τέχνης, το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, το Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, ο Μητροπολιτικός Οργανισμός Μουσείων Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης MOMus και το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης .

Τμήμα Κινηματογραφίας και Οπτικοακουστικών Μέσων

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Τμήματος Κινηματογραφίας και Οπτικοακουστικών Μέσων είτε επιχορηγούνται είτε / και παρέχεται αιγίδα σε δράσεις και προγράμματα που η θεματολογία τους αφορά στην προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Αναφέρονται οι κάτωθι δράσεις που είτε ανέδειξαν τα χαρακτηριστικά ευάλωτων κοινωνικά ομάδων είτε συνέβαλλαν σε ανοιχτό διάλογο σχετικά με το στίγμα. Ενδεικτικά αναφέρονται οι κοινότητες-ομάδες : ΛΟΑΤΚΙ, Κρατούμενες σε σωφρονιστικά ιδρύματα, γυναίκες επαγγελματίες του κινηματογράφου, κάτοικοι ακριτικών περιοχών κ.α για τις οποίες μέσω της τέχνης και συγκεκριμένα της κινηματογραφίας και των οπτικοακουστικών μέσων προβάλλεται τόσο η ιδιαιτερότητά τους όσο και η ανάγκη της κοινωνικής τους συμπερίληψης.

Αναλυτικά παρατίθενται τα στοιχεία των δράσεων:

- Φεστιβάλ *Queer Movie Nights* 15-17/5/2023- Το *Queer Movie Nights*, είναι φεστιβάλ κινηματογράφου με ταινίες κουήρ θεματολογίας σε διοργάνωση από το *free press* περιοδικό *Antivirus*. Παράλληλα με τις προβολές ταινιών διεξάγονται ομιλίες και παρουσιάσεις με καλεσμένους από το εξωτερικό, ενημερώσεις για *safe sex* από διαπιστευμένους φορείς και άλλες δράσεις με απώτερο σκοπό την ενδυνάμωση του ΛΟΑΤΚΙ κοινού στην Ελλάδα και να αποτελέσει σημείο αναφοράς για την κουήρ κοινότητα και πόλο έλξης για τον εναλλακτικό κουήρ τουρισμό. Το Φεστιβάλ διεξήχθη μεταξύ 15-18 Μαΐου 2023 στον θερινό κινηματογράφο Τριανόν (Κοδριγκτώνος 21, Αθήνα) και Ινστιτούτο Γκαίτε (Ομήρου 14-16, Αθήνα). Οι συγκεκριμένες ημερομηνίες έχουν επιλεγεί με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα κατά της Ομοφοβίας, της Τρανσφοβίας, της Αμφιφοβίας και της Ιντερφοβίας (IDAHOBIT) στις 17 Μαΐου.
- «Ανοιχτό Παράθυρο» -Εκπαιδευτικό πρόγραμμα κινηματογράφου στο Κατάστημα Κράτησης Γυναικών Κορυδαλλού- 01-09-31/12/2023, "ΚινούμενηΕικόνα- ΑΜΚΕ"
- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα κινηματογραφικών μαθημάτων στο Κατάστημα Κράτησης Γυναικών Κορυδαλλού με σκοπό: α) την δημιουργική απασχόληση των κρατουμένων β) την επαφή τους με τον μαγευτικό κόσμο του Σινεμά γ) την επιμόρφωσή τους σε ένα αντικείμενο που θα τους παράσχει την δυνατότητα επαγγελματικής ενασχόλησης μετά την αποφυλάκισή τους.
- 7ο Φεστιβάλ WIFT GR «50/50 Ισότητα και στον Κινηματογράφο»-23-26/11/2023- Γυναίκες στον Κινηματογράφο και στην Τηλεόραση, Ελλάδα
- Η θεματική του είχε τίτλο «Γυναίκες Χωρίς Σύνορα», και εστίασε σε Ελληνίδες γυναίκες-επαγγελματίες του κινηματογράφου, από όλες τις ειδικότητες, που διακρίθηκαν σε σημαντικά διεθνή φεστιβάλ κινηματογράφου την τελευταία δεκαετία (2014-2023). Προβλήθηκαν ντοκιμαντέρ και ταινίες μυθοπλασίας μικρού και μεγάλου μήκους τις οποίες υπογράφουν ή στις οποίες έχουν συμμετοχή Ελληνίδες σκηνοθέτριες, σκηνογράφοι, διευθύντριες φωτογραφίας, ηθοποιοί, μοντέζ κλπ. Επιπλέον, για πρώτη φορά στο πλαίσιο του Φεστιβάλ, διοργανώθηκε διαγωνιστικό τμήμα για ταινίες μικρού μήκους από Ελληνίδες δημιουργούς με σκοπό την ανάδειξη του δυναμικού παρόντος του ελληνικού γυναικείου κινηματογράφου.
- Δράσεις οπτικοακουστικής / κινηματογραφικής δημιουργίας στο νησί της Ρόδου και σε νησιωτικές περιοχές Δωδεκανήσου- Όμιλος *Cine-Εκπαίδευση* για τον οπτικοακουστικό εγγραμματισμό.
- Η δράση εστιάζεται αφενός στην εκπαίδευση/κατάρτιση ομάδας ενδιαφερομένων εκπαιδευτικών, αλλά και ατόμων από τον ευρύτερο χώρο της τοπικής κοινωνίας, οι οποίοι στο πλαίσιο εργαστηριακού χαρακτήρα σεμιναρίων με τη συμβολή ειδικευμένων επιμορφωτών / εκπαιδευτών θα αποκτήσουν την τεχνογνωσία για την παραγωγή οπτικοακουστικών έργων (ταινίες μικρού μήκους σχολικής μαθητικής δημιουργίας, μυθοπλασίας, ντοκιμαντέρ, animation κλπ). Σε ένα δεύτερο επίπεδο -και παράλληλα- η πρόταση στοχεύει στην ανάπτυξη δράσεων και προγραμμάτων με άξονα τα οπτικοακουστικά μέσα στην εκπαίδευση και την κινηματογραφική παιδεία (προβολές, αναλύσεις και συζητήσεις κινηματογραφικών ταινιών μέσα από εκπαιδευτικά βιωματικά κινηματογραφικά εργαστήρια). Τίθεται ως τελικός στόχος η διοργάνωση ενός φεστιβάλ για την προβολή, διάχυση και αξιολόγηση του

παραχθέντος οπτικοακουστικού προϊόντος στην εκπαιδευτική κοινότητα και στο γενικό πληθυσμό και ιδιαίτερα σε απομακρυσμένες νησιωτικές περιοχές της Δωδεκανήσου.

- 8η έκδοση του «Πέρα από τα Σύνορα» Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Καστελόριζου - Ελληνικό Ίδρυμα Ιστορικών Ερευνών
- Στην 8η έκδοσή του το «Πέρα από τα Σύνορα» ήταν διευρυμένο σε σχέση με προηγούμενες χρονιές με παγκόσμιων/διεθνείς και πανελλαδικές πρεμιέρες και εκατοντάδες επαγγελματίες της παγκόσμιας κινηματογραφικής βιομηχανίας. Είναι σημαντικό όπως και οι δράσεις της παραγράφου 4, ότι διεξάγεται σε ακριτική περιοχή η οποία και προβάλλεται χάρη στο φεστιβάλ αλλά και δίνει πρόσβαση στο τοπικό κοινό σε πληθώρα προβολών και δράσεων.

ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΧΟΡΟΥ

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Τμήματος Θεάτρου και Χορού διενεργείται και η διοικητική διαδικασία των επιχορηγήσεων μη κερδοσκοπικών πολιτιστικών φορέων, η οποία απορρέει από τις προσκλήσεις του προγράμματος "Δημιουργική Ελλάδα – Επιχορηγήσεις Σύγχρονου Πολιτισμού από το Σύγχρονο Πολιτισμό" για τον τομέα του θεάτρου και του χορού. Στις προτεραιότητες των δράσεων, όπως αυτές διατυπώνονται στα κείμενα των προσκλήσεων και σύμφωνα με τους στόχους και τους σκοπούς του ΥΠΠΟ, περιλαμβάνονται:

- η διάχυση των πολιτιστικών αγαθών μεταξύ των πολιτών,
- η προαγωγή της ισότητας στην πρόσβαση, στη συμμετοχή και στην εξοικείωση με το σύγχρονο πολιτιστικό γίγνεσθαι, με έμφαση στους νέους, στις ευπαθείς και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, καθώς και στα ειδικά κοινά και
- η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και η συμβολή στην αποδοχή της διαφορετικότητας.

Οι προτάσεις των φορέων που επιχορηγούνται απευθύνονται συχνά σε ειδικά κοινά (π.χ. ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, ΑμΕΑ) ή πραγματοποιούνται με τη συμμετοχή ατόμων των κοινοτήτων αυτών, καθότι ο χώρος του θεάτρου και του χορού είναι κατεχορήν χώροι συμπερίληψης. Οι επιχορηγηθείσες παραγωγές ασχολούνται συχνά με τις θεματικές του προσφυγικού/μεταναστευτικού και πως αυτό βιώνεται από τα άτομα αλλά και με την θεματική της ενδοοικογενειακής βίας, της έμφυλης βίας, των γυναικοκτονιών, του ρατσισμού.

Συνοψίζοντας, τα παραπάνω αποτελούν προγράμματα, δράσεις και έργα που άπτονται των αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Παραστατικών Τεχνών και Κινηματογράφου και αφορούν στην προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου ενισχύοντας τη συμπερίληψη, την ισότητα και την προσβασιμότητα των πολιτών στην κατανάλωση πολιτισμικών αγαθών.

Η Διεύθυνση Ανάπτυξης Σύγχρονης Δημιουργίας, εντός του 2023 είχε τις εξής δράσεις:

Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για επιχορήγηση ή/και παροχή αιγίδας για Πολιτιστικές Δράσεις και Προγράμματα για Παιδιά και Εφήβους (έως 18 ετών).

Η δράση αφορούσε την ενίσχυση και ανάδειξη των πολιτιστικών δράσεων για τα παιδιά και τους εφήβους μέσω του προγράμματος "Πολιτιστικές Επιχορηγήσεις" του Μητρώου Πολιτιστικών Φορέων. Η Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος απευθυνόταν σε Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού ή Δημοσίου Δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με πολιτιστικούς ή/και κοινωφελείς σκοπούς (σύμφωνα με το καταστατικό τους) και είχε στόχο την υποστήριξη και ανάπτυξη των πολιτιστικών φορέων και δράσεων που, με σαφήνεια και μέθοδο, απευθύνονται σε παιδιά και εφήβους για να συμμετέχουν και να έρθουν σε επαφή και γνωριμία με τον Σύγχρονο Πολιτισμό. Στο πλαίσιο της δράσης επιχορηγήθηκαν 78 φορείς με το συνολικό ποσό των 600.000 ευρώ.

Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για επιχορήγηση ή/και παροχή αιγίδας για Πολιτιστικές Δράσεις και Προγράμματα για την προώθηση της καθολικής προσβασιμότητας των Ατόμων με Αναπηρία στον Πολιτισμό.

Η δράση αφορούσε την ενίσχυση και ανάδειξη των πολιτιστικών δράσεων που προωθούν την καθολική προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία στον Πολιτισμό μέσω του προγράμματος “Πολιτιστικές Επιχορηγήσεις” του Μητρώου Πολιτιστικών Φορέων. Η Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος απευθύνθηκε σε Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού ή Δημοσίου Δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με πολιτιστικούς ή/και κοινωνικούς σκοπούς (σύμφωνα με το καταστατικό τους) και είχε στόχο την υποστήριξη και ανάπτυξη των πολιτιστικών φορέων και δράσεων που, με σαφήνεια και μέθοδο, απευθύνονται και σε Άτομα με Αναπηρία, για να συμμετέχουν και να έρθουν σε επαφή και γνωριμία με τον Σύγχρονο Πολιτισμό. Στο πλαίσιο της δράσης επιχορηγήθηκαν 35 φορές με το συνολικό ποσό των 350.000 ευρώ.

Εργασιακές και ασφαλιστικές μεταρρυθμίσεις στο δημιουργικό και πολιτιστικό τομέα (Έργο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας με ΣΑΤΑ 014 - ΠΔΕ 2022 και κωδικό 2022ΤΑ01400025 5158639 SUB. 1.1).

Πρόκειται για δράση που αφορά την διαμόρφωση νέου εργασιακού και ασφαλιστικού νομοθετικού πλαισίου για τους επαγγελματίες και εργαζόμενους του πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα με στόχο την απλούστευση και τον εκσυγχρονισμό του τρόπου αμοιβής και ασφάλισης τους και απώτερο σκοπό την εξάλειψη της υποαμειβόμενης και υποασφαλιζόμενης εργασίας, καθώς και την παράλληλη δημιουργία μηχανισμών και τεχνολογιών που θα διασφαλίζουν κατά το δυνατόν τη συμμόρφωση με τους κανόνες και τους ισχύοντες νόμους.

Σχεδιασμός πολιτιστικού masterplan, πολιτιστικής αναπτυξιακής πολιτικής και πολιτιστικής ταυτότητας (brand) για επιλεγμένες περιοχές της χώρας (Έργο του ΤΑΑ με ΣΑΤΑ 014 και κωδικό 2022ΤΑ01400108, MIS 5183471, SUB.1.27)

Η δράση αφορά στη δημιουργία ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδίου πολιτιστικής ανάπτυξης (πολιτιστικό masterplan) στο πλαίσιο της σύγχρονης αντίληψης που θεωρεί τον πολιτισμό και την δημιουργικότητα κινητήριες δυνάμεις για τις πόλεις και τις περιφέρειες. Η συνεισφορά τους στις τοπικές οικονομίες, είναι άμεση, μέσω της συμμετοχής τους στο τοπικό παραγόμενο προϊόν και την απασχόληση, και έμμεση, μέσα από τις διασυνδέσεις με άλλους κλάδους όπως ο τουρισμός. Πέρα από την οικονομική του αξία, ο πολιτισμός ενέχει κοινωνικές αξίες, κυρίως τη συμβολή του στην ενδυνάμωση των τοπικών ταυτοτήτων, στην κοινωνική ευημερία και συνοχή καθώς και στην παραγωγή κοινωνικού κεφαλαίου. Επιπλέον, πρόκειται για δράση που προσεγγίζει τον Πολιτισμό με όρους βιωσιμότητας και μακροπρόθεσμης χάραξης πολιτικής.